

HUDOBNÝ ŽIVOT

75

21. VII. 1975
ROČNÍK VII.
2.— Kčs

15

Andrea Šestáková, o ktorej pišeme na 2. strane tohto čísla, patrí k najmladšej huslistickej generácii na Slovensku. Nedávno absolvovala s červeným diplomom moskovské Konzervatórium P. I. Čajkovského.

Snímka: J. Linzborth

JUDr. BERNARD DEMO, riaditeľ Slovkoncertu

...po návrate z Moskvy

z Dňa československej kultúry v ZSSR

Slovkoncert už dlho pred začiatom Dňa československej kultúry v ZSSR toto podujatie pripravoval a zabezpečoval jeho vysokú spoločenskú i umeleckú úroveň. Prinesla táto práca svoje ovocie? Aký je vás výsledný pocit po návrate zo Sovietskeho zväzu do vlasti?

— Ministerstvo kultúry SSR poverilo našu agentúru organizačno-technickým zabezpečením slovenskej účasti na Dňoch československej kultúry v ZSSR. Našou hlavnou úlohou bolo najmä zabezpečiť záverečný koncert v Čajkovského sále, venovaný zábavnej hudbe, kym sesterská agentúra Pragokoncert zabezpečovala otvárací koncert v Zjazdovom paláci v Kremlí. Okrem toho Slovkoncert vystielal na Dni československej kultúry do ZSSR Lúčnicu, SOCR, SKO, orchester Braňa Hronca a Bábkové divadlo Košice. Námaha, ktorá bola vynaložená tak na výber reprezentantov, na ich prípravu, no najmä na prípravu záverečného koncertu, prinesla svoje ovocie v podobe mimoriadne srdcenného a vďačného ohlasu tak sovietskych divákov, ako aj sovietskej tlače a oficiálnych miest, menovite Ministerstva kultúry ZSSR. Teší nás to, lebo toto podujatie sa uskutočnilo v jubilejnom roku oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou. A teší nás i to, že sme cítili čosí viac než zdvorilost pri ocenení našich umelcov a programov; bola to srdcenná a bezprostredná spontánosť v ohlase na naše programy, s ktorou sme sa na každom kroku stretávali.

Podujali v rámci Dňa československej kultúry v ZSSR bolo veľa. Ktorých ste sa zúčastnili vy osobne, ktoré z nich na vás najviac zapôsobili?

— Zúčastnil som sa predovšetkým dvoch významných podujatí: otváracieho koncertu v Zjazdovom paláci v Kremlí a vernisáže vekolepo koncipovanej výstavy Československého užitého umenia. Značnú časť otváracieho koncertu zabezpečili naše slovenské teliesá — Lúčnica a SKO. Garantom tohto koncertu bolo Ministerstvo kultúry ČSR. Bol to priezor toho najlepšieho, čím naše interpretačné umenie v súčasnosti disponuje. Celý koncert ozvláštnovala polyelektronová projekcia, ktorá bola súčasťou každého výstupu. Výstava o našom užitom umení stretla sa zas s mimoriadne živým záujmom Moskov-

čanov. Pracovné povinnosti ma na Výstavište úspechov národného hospodárstva, kde sa aj táto výstava konala priviedli viac razy a vždy som tu stretol stovky návštěvníkov. Zúčastnil som sa aj na samostatnom koncerte Lúčnice v Čajkovského sále, kde mal jej celovečerný program tiež mimoriadny úspech.

Hlavou úlohou Slovkoncertu bola však predsa len zabezpečenie záverečného koncertu v Čajkovského sále. Ako koncert dopadol a aký mal ohlas?

— Pre upresnenie treba povedať, že nešlo o jeden koncert, ale o štyri, z ktorých sa dva uskutočnili v Divadle Ermátku a dva v Čajkovského sále — z nich večerný dňa 19. júna bol protokolárny koncert. O všetky tieto koncerty bol mimoriadne veľký záujem, všetky boli vypredané do posledného miesta a nebudem nadšadzovať, keď poviem, že mali fantastický úspech, ktorý prekonal všetky naše očakávania. Osobne som bol v živote už na mnohých podobných koncertoch, ale to, čo som zažil v Moskve, nedá sa s nímčim prirovnať. Možno ani v našej republike nepodarilo sa zorganizovať koncert, v ktorom by sa stretol tak veľký počet špičkových umelcov zábavnej hudby. Koncert mal výbornú dramaturgiu, mal pôsobivú myšlienku i dobrú gradáciu. Vyvrcholil vystúpením Karla Gotta a pesničkou Tancuj, tancuj vykrúcaj, ktorú spievala celá sála. Atmosféra v hľadisku i na pódiu od začiatku až po vyvrcholenie bola vynikajúca a po skončení publikum ešte dielo stalo a aplaudovalo i skandovalo svoje nadšenie.

O úspech tohto koncertu sa však nezaslúžili len umelci, ale aj jeho ostatní tvorcovia — napríklad veľkú zásluhu na jeho vizuálnej kultúre má scénografické riešenie národného umelca Ladislava Vychodila, ktoré vzbudilo pozornosť moskovských scénografov a divadelníkov až tak, že scénu chodili denne obdivovať. Zásluhu na skvelom vyznení koncertu má aj režisér B. Kramosil, dramaturgovia K. Hudcov a J. Malásek, autor scenára K. Peteraj a konferenciérka Elena Galanová, ktorá číslo ohlasovala peknou rušinou.

Mohli by ste nám povedať niečo aj o ohlase na tento koncert i ostatné podujatia v rámci Dňa československej kultúry?

— Napríklad kandidát politbyra UV

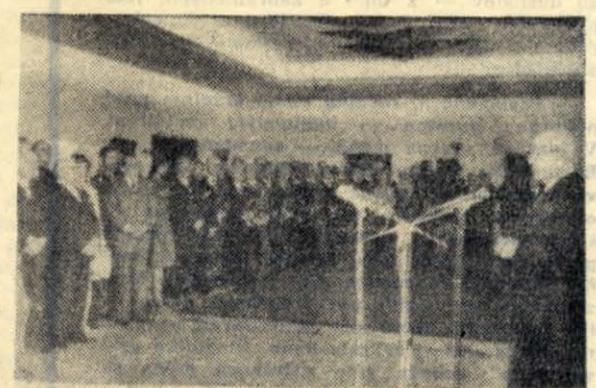
UMELCI NA PRAŽSKOM HRADE

Koncom júna uskutočnilo sa na pražskom Hrade stretnutie popredných československých umelcov s predstaviteľmi strany a vlády ČSSR. Dopoludnia predchádzali tomuto stretnutiu zasadnutia zasadnutia Československých výborov umeleckých zväzov. Na skladateľskom zasadnutí, ktorému predsedal národný umelec prof. Eugen Šuchňa, odznela jednako správa o činnosti československého výboru za uplynulé obdobie, jednako český predsedza zasl. umelec Lubomír Zelezny referoval o viacerých akciach, ktoré mali mimoriadny význam pre aktivizáciu kultúrneho frontu i pre tvorbu. Zvlášť pozitívne hodnotil súťaže, v ktorých dostali ceny mimoriadne pozoruhodné skladby. Podrobne sa zoberal nutnosť, aby dobré skladby prešli do repertoáru orchestrov i sólistov a kriticky hovoril o nedostatku vhodných libret pre nové opery. Zvlášť rozobral „veľké rezervy, ktoré sú ešte na úseku interpretačnom“. Skladateľ Jozef Boháč navrhoval, aby sa vypracoval koncept aktivity zväzov k XV. zjazdu KSC, ktorý by zohľadal doterajšie skúsenosti. Zasl. umelec Andrej Očenáš hovoril o koncertnom umení a koncertných umelcoch, ktorí by mali s horlivosťou študoval nové skladby, aby tieto postupne prechádzali do vedomia nášho ľudu. Národný umelec František Lýsek hovoril o význame zborových telies v našich kultúrach a o nutnosti správne dife-

rencovať ľahké zábavné umenie od ozajstných hodnôt. Zasl. umelec Ján Seidl sa zapodieval tézou, ako formoval mladé talenty, ktoré už teraz ovládajú profesionálne skladateľské remeslo. Prof. A. Špedla venoval pozornosť tvorbe pre rôzne občianske záležnosti, kde sa zatial uplatňujú i rôzne plynky a gýcovité skladby.

V závere zasadnutia vystúpil zást. vedúceho odd. UV KSC J. Semín a znova podčiarkol, čo sa nám v poslednej dobe podarilo. Pre budúcu prácu zväzov vytýčil heslo „Vylepšiť slabé mestá“. Hovoril, že v budúcnosti nepôjde o množstvo skladieb, ale kvalitu. Pre zväzovú prácu navrhoval viaceré nové formy. Venoval sa i otázkam členskej základnej a uvažoval o rozvoji hudobných žán-

rov v najbližších rokoch. Popoludní prijal gen. tajomník KSC a prezident republiky dr. Gustáv Husák československých umelcov na pražskom Hrade. Na stretnutí prehovoril generálny tajomník UV KSC a prezident republiky s. Gustáv Husák. Snímka: ČSTK

XII. medzinárodný televízny festival

Hudba V zvláštnej kategórii

Nie je to tak dôvod, že hudba bola (v celkovej štruktúre televízneho programu) obchádzaná a hlavný dôraz sa kládol na literárnu oblasť. Dnes sa už vela zlepšilo, televízny program je koncipovaný tak, aby mali diváci možnosť sledovať i špecifické hudobné programy, ktoré svojím spracovaním sú typické práve pre oblasť televíznej tvorby.

Tento vývoj, ktorý u nás trvá niekoľko rokov, bol rozhodujúcim momentom pre usporiadateľov každoročného pražského Medzinárodného televízneho festivalu, keď minulý rok po prvý (Pokračovanie na 8. str.)

Sčerveným diplomom

Otváram rubínovičervený obal, vo vnútri ktorého je napísané: Andrea Šestáková je absolventkou Čajkovského konzervatória. Získala kvalifikáciu ako koncertný a komorný sólista, koncertný majster a pedagóg.

Nie každý poslucháč hľadovej triedy môže získať podobné vysvedčenie do života. Pri tejto príležitosti sa mladej slovenskej umelkyne pýtam: Sledmy, teda najvyšší stupeň diplomu ste získali po 5-ročnom štúdiu hľadovej hry u prof. Leonida Kogana. Kolko ste za tú dobu naštudovali veľkých hľadových koncertov?

Dva Bachove a Mozartove, jeden Vivaldiho, koncerty Wieniawského, Wieuxtempsa, Brucha a Dvořáka, od skladateľov 20. storočia je to koncert D dur od Prokofieva a Bartók II. koncert pre husle a orchester.

V tomto roku ukončilo štúdiá v Moskve 40 hľadistov — z toho 8 zahraničných. Aké podmienky musí splniť absolvent a akou formou uzavŕňa štúdium na Čajkovského konzervatóriu?

Poslucháč 5. ročníka končí štúdium pred odbornou porotou — hodinovým recitálom. V júri sú zvučné mená — spomienom napr. Bezrodného, Snitkovského, Ciganova, Bačkovo-vu a ďalších. Už počas štúdia musí poslucháč absolvoval niekoľko verejných koncertov — i so sprievodom orchestra. Pri tohtočnom počte absolventov bolo takmer nemožné končiť verejným koncertom. Na Čajkovského konzervatóriu sa nepíše ani diplomová práca — iba ročníková, ktorú sme odovzdávali už pred rokom. Ja som si vybrať tému „Technika pravej ruky“. Pravda, tato ročníková práca sa do diplomovky nezapočítava.

Čo si najviac ceníte z moskovských štúdií?

V Moskve je pravdepodobne najviac koncertov. Niet dňa, aby sa v hudobnej kultúre niečo nedialo. Je tam teda možnosť neustálej konfrancie. Budem spomínať tiež na neohráničenú možnosť konzultácií, korepetícií — s výbornými klaviristami. Osobne predovšetkým ďakujem za veľa v tomto smere Jelizavete Ginsburgovej. Ale nadovšetko si cením cieľavodné vedenie k samostatnému štúdiu. Diskusie s prof. L. Kogandom o rôznorodosti interpretáčneho prejavu mi dali veľmi veľa.

Ak by ste mali možnosť v štúdiu ďalej po-kračovať, ktorého pedagóga by ste si vybrali?

— Leonida Kogana s jeho asistentom V. P. Broninom.

Vo vašom diplome je i pasáž, ktorá vás oprávňuje na oblasť komornej hry...

Počas celého štúdia som pracovala ako primárius so sláčikovým kvartetom, ktoré tvorili študenti medzinárodného zloženia. V tejto oblasti mám isté skúsenosti, a preto chcem i doma pokračovať v štúdiu a interpretácii komornej hudby. Pokásim sa dať dohromady sláčikové kvarteto. A ďalšie plány? V dohľadnej dobe mám prijať menovanie za sólistku ŠF v Košiciach. Pripravujem nakrúcanie platne pre OPUS. S orchestrom Čs. rozhlasu a dirigentom O. Lenárdom budem nahrávať Glazunovov a Wieniawského koncert. S orchestrami si zahrám na hudobných letákach v Piešťanoch a v Trenčianskych Tepliciach, neskôr i v Dvořákovej karlovarskej jesene. Pred niekoľkými týždňami som mala vystúpať do Paríža na Tibandovu súťaž. Žiaľ, zostalo mi iba najviac sklamanie týchto dní, keď som sa dozvedela, že do Paríža nepocestujem pre nedostatok devízových prostriedkov. Lutujem to tým viac, že som sa na konkúr dôkladne pripravovala.

Zhováral sa: P. FUKO

Zasadol výbor

pre slovenský koncertný život (27. júna t. r.). Hlavným bodom rokovania, ktoré viedol Ladislav Dôsa zo Slovkoncertu, boli októbrové medzinárodné koncertné cykly, nadvážajúce na BHS 1975. Rokovania sa zúčastnila aj vedúca sekretariátu BHS — Magdaléna Piatkowska. Zástupcovia jednotlivých slovenských miest, v ktorých sa úspešne rozvíja hudobný život — i zásluhou systematickej práce Slovkoncertu a dobrých kontaktov s domácimi organizátormi podujati — hovorili o konkrétnych návrhoch jesenného cyklu, ktorý by sa stal v jednotlivých mestách vlastne pokračovaním BHS i na slovenskom vidieku. Tako sa do vyše 10 slovenských miest dostanú popredné európske komorné sú-

bory a sólisti, ktorí priemerne na 4 podujatiach (v Trnave, v Martine, v Piešťanoch, v Prešove, v Nitre, v Banskej Bystrici, v Žiline, v Banskej Štiavnicki, v Spišskej Novej Vsi, v Humenne, vo Zvolene a pravdepodobne i v Košiciach) prednudí ukážky svojho majstrovstva. Chvályhodné je, že Slovkoncert sa snaží do tohto jesenného cyklu presadiť i slovenských sólistov a dať im tak ďalšie možnosti, prezentovať svoje kvality v medzinárodnej konkurencii. Vytvára sa tak (okrem hudobných jarí) ďalšia tradícia systematických cyklov medzinárodných koncertov. Na zasadnutí sa hovorilo i o organizačných opatreniach, problémoch jednotlivých miest, o spôsoboch získavania nového poslucháča a o propagácii záslužnej práce organizátorov i miestnych Kruhov priateľov umenia cestou rozhlasovej relácie Štúdio mladých. O konkrétnych formách spolupráce sa dohodli zástupcovia Čs. rozhlasu.

—uy—

Z DOMOVÁ

ONV — odbor kultúry a OOS Nitra usporiadali v dňoch 24. a 25. mája t. r. II. národný festival komornej hudby. Program festivalu, ktorý bol v koncertnej sieni Nitrianskej EŠU, obsahol súťažné programy (Komorný orchester EŠU Košice, Sláčikový orchester LŠU Trenčín, Komorný orchester súboru Technik), seminár, slávnostný koncert hostí (Komorný orchester LŠU Praha 1) a slávnostný záverečný koncert.

K 30. výročiu oslobodenia pripravilo Žilinské Konzervatórium celý rad akcií. K najvýznamnejším patrila súťaž všetkých poslucháčov v hre na jednotlivé nástroje — so zreteľom na súčasnú slovenskú,

českú a sovietsku tvorbu, koncerty profesorov i žiakov, družobný koncert konzervatórií z Kroměříža, Ostravy a Žiliny a rad záväzkov z podnetu ROH. Z koncertov spomeňme klavírny recitály Márie Šuchovej (21. IV.) — budúcej poslucháčky VŠMU, koncert poslucháčov konzervatória — víťazov súťaže medzi žiakmi (12. V.), vystúpenie fagotistu Vladimíra Durana, ktorý absolvoval za sprievodu symfonického orchestra konzervatória pod vedením prof. B. Urbana (12. V.). Sólista predvedol Weberov Koncert pre klavír a orchester, op. 75. Zaujímavý bol i družobný koncert troch konzervatórií — z Kroměříža, z Ostravy a zo Žiliny (14. V.). Bol dokumentom krásnej bratskej spolu-

práce a úprimného súdržského prialstva medzi školami. Podujatie bolo v Dome odborov. Dňa 19. mája bol — za širokého záujmu verejnosti — koncert profesorov Žilinského Konzervatória, zostavený väčšinou z diel ruských a sovietskych skladateľov. Učiličovali na ňom L. Kršková, M. Hrianková, M. Singerová, D. Dubenová, E. Šupková, E. Pittnerová, D. Kurková, P. Bielenik a E. Patkoló. Koncert si vyslúžil veľmi výrazný ohlas u žilinského obecenstva.

(E. B.)

Z redakčnej pošty

Do Hudobného života prichádzajú viaceré listy, v ktorých nám čitateľia píšu o svojich názoroch na vnímanie hudby, alebo pripomínajú osobnosti a dej v ich blízkom prostredí. Dva takéto listy sme pripravili v skratenej verzii do dnešnej redakčnej pošty:

DOBRY ČLOVEK UŽ NEŽIJE: Zo dňa na deň rednú naše rady a často dlho nevieš, že odišiel vzácny a blízky človek. Tak to bolo i so skromným hudobníkom Mariánom Ivankovičom, ktorý zomrel ďaleko od svojho pôsobiska, ďaleko od stredoslovenských hôr. Marián Ivankovič bol ružomberským rodákom. Dňa 21. februára 1924 sa narodil v chudobnej remeselníckej rodine. Mal muzikantské nadanie, a preto ho učitelia odporúčali na hudobnú dráhu. Dostal bol absolútum štátneho konzervatória v Bratislave — v r. 1950. Vtedy už bol členom SEUK-u. Neskor prijal miesto vedúceho hudobného odboru Závodného klubu BZ VII v Rybápoli a o niečo neskôr sa stal hudobným režisériom v košickom rozhlasovom štúdiu. Po roku vrátil sa do rodného mesta, kde pokračoval v práci vedúceho hudobného odboru. Vyučoval i externe, neskôr interne na EŠU v Ružomberku. Z rodinných dôvodov odšiel pod Javorinu — na EŠU do Staré Turej. Onedlho však nečakane zomrel (28. septembra minulého roku) v Podunajských Biskupiciach.

Ked odíde dobrý človek, ostáva po ňom niečo z toho, čo po celý život rozdával. Po odchode Mariána Ivankoviča zostala nesplnená ambícia, podlomená nečakaným odchodom zo života. Bude dľho rezonovať vokál Ladislav KORBEK, Ružomberok

AJ V DNEŠNEJ DOBE, kedy veda a umenie dosiahli vysokú úroveň a ocenenie, narážame na problémy, ktoré by už nemuseli byť. Jedným z nich je uznanie a pochopenie vážnej hudby u širokého publiku. Chybú vidíme v tom, že žiaci nie sú systematicky vychovávaní k tzv. vážnej hudbe. Tak, ako by nestačila jedna hodina týždenne v výtvarnej, alebo telesnej výchove, máli sa hodina hudobnej výchovy. Žiaľ, v rozvrhu hodín má výhradené iba jedno okienko. Za tento krátky čas musí diefa, navštěvujúce ZDS, získať základné poznatky z dejín hudby, z hudobnej teórie, intonácie, harmónie. Je to možné? Ak si odmyslíme zo 45 minút vyučovacej hodiny 5 minút organizačných prác, 10 minút opakovania a len čo 5 minút spevu naučených piesni, zostáva 25 minút na novú látku! Nezabúdajme ani na to, že vefakrát vyučujú hudobnú výchovu nekvalifikovaní pedagogovia, suplujúci odborné vedomosti úpravou ihriska, či skrášľovaním okolia školy. Nie vždy sa využívajú učebné pomôcky — nástroj, gramoplatne a pod. Zamýšľam sa nad týmto problémom a verím, že na jeho riešenie nie je nikdy neskoro. Vela tu môže pomôcť i mladá generácia pedagógov, vychovávaných na pedagogických fakultách.

Jaroslava KRŇÁČOVÁ, Banská Bystrica
poslucháčka hudobnej výchovy na PF

Dôstojným zakončením školského roku v Ludovej škole umenia M. Ruppeldta na Dibrovom námestí bol žiacka a učiteľský koncert (8. júna 1975). V naplnenej sále Slovenskej filharmonie sa verejností s úspechom predstavili malí muzikanti: Tibor Meszáros (klavír), Peter Csiba (klarinet), Ján Berky (husle), Eugen Prohac (čelo) a inf. Časť koncertu patrila pedagógom školy. Ako erudovaní komorní hráči a sólisti sa predstavili učitelia M. Schleicherová, A. Malíšková (zároveň aj speváčka), E. Mayerová a M. Fecková, ktorí spolu so s. riaditeľom školy O. Šebestom citlivu sprevádzali výkony žiakov a svojich kolegov.

Mladý slovenský violončelista Jozef Podhoránsky (na snímke) usporiadal v dňoch 12.—22. marca t. r. v Sovietskom závode viaceré koncertné vystúpenia. S klaviristkou Zlaticou Majerskou mal recitály v mestách Černasi, Poltava, Minsk, v Charkove a Char'kovskou filharmoniou pod vedením mladého dirigenta G. Špaka vystúpil ako sólista Koncertu pre violončelo a orchester C dur J. Haydna. Úspešné vystúpenia pred záujemným a pozorným publikom sa realizovali v rámci spolupráce agentúr Slovkoncert a Goskoncert. Z Podhoránskeho programu (Beethoven, Boccherini, Franker, Reger, Ocenáš, Vilec, Čajkovskij) sa zdôstojnej pozornosti pritomných hudobníkov tešila Sonáta G dur Michala Vileca (početný záujem o notový materiál však nebolo možné usporiť); skladba existuje zatiaľ iba v rukopise. Za svojej koncertnej cesty navštívil J. Podhoránsky o. i. aj Stredné hudobné školu (konzervátorium) v dvestočtyristovicom meste Černasi — odborné učilište s imponujúcim technickým vybavením, ktoré napomáha modernej a profesionálnej výučbe hudobných i mimohudobných predmetov. Jozef Podhoránsky študuje od roku 1972 na Moskovskom konzervatóriu u známeho koncertného umelca a pedagóga prof. Chomicera. U nás sa s mladým umelcom v najbližšom čase stretneme prostredníctvom rozhlasu, pre ktorý spolu so Z. Majerskou nahrali spomínanú Vilecovu sonátu, na koncerte v Trenčianskych Tepliciach i na nedelňach dopoludnia s komorných koncertoch v bratislavskom Mirbachovom paláci. Na november si pripravuje J. Podhoránsky program pre vystúpenia v Československu. Medzi plánmi pre budúcu sezónu figuruje aj koncertný zájazd do Juhoslávie.

—zm—

SKOLA A HUDBA

V pondelok, dňa 2. VI. 1975 sme boli opäť svedkami pozoruhodného výkonu poslucháčov Hudobnej fakulty Vysokej školy muzických umení v Bratislave. V celovečernom recitáli sme si vypočuli poslucháčku 3. ročníka čembalovej triedy zaslúžilej umelkyne doc. Zuzany Růžičkovej, laureátky Státejnej ceny Klementa Gottwalda a externého pedagóga Róberta Gráca — Maricu Dobrášovú-Kopeckú. Interpretka sa predstavila skladbami G. Freseboldiho (Toccata Nona), F. Couperina (Allemande La Laborieuse zo Second Ordre; Les folies francaises), G. F. Händla (Suite fis mol), J. Myšlivečka (Sonáta D dur), F. X. Duška (Sonáta G dur) a B. Martininu (Deux Impromptus).

Ak platí, že pri hre odkryva interpret podstatu seba, o Maricu Kopeckú to platí dvojnásobne. Za presvedčivým podaním skladieb bafal silne vyhranenú osobnosť, ktorá má svoj vlastný prístup ku dielam a čo je ďalej ďalej, dokáže ho priamo vsguerovala, takže ho poslucháč musí akceptovať, i keď je zvyknutý na odlišnú interpretáciu. Väčšie námiestky možno mať iba voči temovým výkyvom v Händlovej Suite fis mol, vymykajúcim sa z rámca barokového štýlu. Nebola bafal žiadne technické problémy, interpretka sa dostala vysoko „nad“ materiál. Treba vyzdvih-

Koncerty VŠMU

núť jej prirodzené rytmické cítenie, hudobný vokus a eleganciu, ktorá bola najmarkantnejšia v prednese malých kontrastných plôch Couperinovej skladby Les folies francaises. Oceňujeme farebne kontrastnú registráciu, ktorá pomohla dokreslenie nálad jednotlivých skladieb. Vhodná bola tiež striedmejšia registrácia v Händla.

Pokial ide o výber skladieb — skôda, že interpretka nezaradila viac diel súčasného obdobia. Domnievame sa — a prednesené Deux Impromptus od B. Martininu nás v tom utvrdzujú — že by v jej podaní našli u poslucháčov patríčnu odozvu.

...

Peter Minárik je poslucháčom III. ročníka Hudobnej fakulty VŠMU v klavírnej triede doc. V. I. Nosova. Dňa 6. VI. t. r. sa predstavil v Štúdiu VŠMU v Redute celovečerným recitáliom. Jeho program pozostával z veľmi náročných skladieb, ktoré reprezentovali všetky štýlové obdobia — od baroka (J. S. Bach: Prelúdium a fúga c mol, II. zv.

TK), cez klasicizmus (Beethoven: Sonáta As dur, op. 110) a romantizmus (Liszt: Harmonies du soir, Chopin: Nocturno, op. 32, č. 1. H dur, Nocturno, op. 32, č. 2, As dur a Polonéza As dur, op. 53), až k súčasnosti (Prokofiev: 7 sonáta). Minárik vie perfektne modulovať tón. To sa prejavilo v plastickom zvýraznení témy na podklade pianissimového vedenia ostatných hlasov v Bachovej fúge vo výraznom, hoci preromantizovanom tóne Beethovenovej sonáty, v obdivuhodnej vyváženosťi spevých hlasov u Liszta, hľavne pokial ide o pianové časti; časti temperamentne vyzneli o čosi fažkopadnejšie. I ked nemožno mať závažnejšie pripomienky k paňiatiu Chopina, predsa nám chybala väčšia nadláhčenosť, práve taká, akou opývala Beethovenova Sonáta As dur. Závažnosť všetkých tónov melódie a veľmi ostrý kontrast medzi melódou a sprivedomými hlasmi charakterizovali svojský prístup interpretu ku skladbám poľského klasika. Podanie Prokofievoj sonáty, ktorej pregnantný rytmus, brillantné pasáže, náročná dynamika, ako aj vtip, či závažnosť jednotlivých partií vyžaduje interpretu na umeleckej výške, potvrdilo, že Peter Minárik má všetky predpoklady pre dráhu, ktorú si zvolil.

So zasl. umelcom Z. Košlerom šéfdirigentom opery SND

O NIEKTORÝCH OTÁZKACH OPERY SND, ALE NIEN O NICH

Záver sezóny v SND. Posledné predstavenie, posledné zájazdy, posledné korepeticie, posledné skúsky už do budúcej sezóny. A pravdaže, ako to už v divadelnom kolobehu býva, bilancovanie toho, čo bolo a plánovanie toho, čo bude. Operný sábor SND pripravil v minulej sezóne päť premiérov (Beethoven — Fidelio, Taktakišili — Tri životy, Frešo — Martin a slinko, Gound — Faust a Margaréta, Hazon — Sobášna kanclária), má za sebou mimoriadne úspešné zájazdy do Bulharska, do Prahy a do slovenských miest. Bilancia kvalitatívne i kvantitatívne úspešná. Hodnotenia (interné s externými) — ako to už býva — v niečom súzvucia, v niečom nie. No jedno je nesporné, jubilejná 55. sezóna v SND bola i v opere zaujímavá a podnetná. Súčasne sa zverejnili repertoár na sezónu 1975-76. Dozvedáme sa, že opera uvedie len štyri premiéry (Mozart — Don Giovanni, Verdi — Traviata, Urbaneč — Paní úsvitu, Wagner — Lohengrin). Plánujú sa zájazdy do Belgicka a Rumunska, možno i Anglicka. Chceli sme sa nad uplynulou sezónou zamyslieť v trocha širších kontextoch a tak sme sa vybrali za šéfdirigentom opery SND, zasl. umelcom Zdeňkom Košlerom, ktorý v závere sezóny 1974-75 veľmi intenzívne pracoval na príprave Mozartovho Don Giovanniego, ktorého sábor uvádzal v rámci BHS 1975:

Pôsobíte v opere SND štyri roky. Za ten čas možno vyrieckuť isté súdy o kvalite, resp. kvalitatívnom raste všetkých zložiek súboru. Aký je váš názor na orchestra, zbor, sólistov — i v porovnaní s inými československými profesionálnymi opernými súbormi?

— Vo svojej funkcií som zodpovedný predovšetkým za orchestra, a preto sa tešíím, že si za štvri roky spolupráce vydobyl čestné miesto nielen v domácich reláciach. Ohlas jeho výkonu pri nedávnom zájazde do Sofie to len potvrdil. Zbor v SND je dobrý a je vo veľmi dobrých rukách zbormajstra L. Holáska. Ale stojí pred ním nie ľahká úloha — poslúnenie mladými silami. Sólisti už boli doplnení o mladšie sily a v celku tvoria vyrovnanú a pestrú „zásoberie“ typov operných predstaviteľov. K menám Kittnarová, Baricová, Malachovský, Livora, Hrubant, Martvoň sa v priebehu posledných sezón priradujú Hajóssyová, Haljaková, Dvorský, Szűcs, Hudec, aby sme manovali čo len niektorých. Na celkovom dojme z predstavení musí mať však po diel vynovený výkon celého súboru. Nechcem sa púšťať do porovnávania s inými československými súbormi, lebo mám zásadu, že môj súbor je vždy ten najlepší.

Témou diváckych rozhovorov i poznamok recenzentov je často otázka repríz, ich kvality a štandardu. Neraz to vyzerať tak, akoby premiéra bola prezentáciou dobrej, ba výbornej kvality a reprízam sa už potom nevenuje taká sústredená pozornosť. Pociťujete v divadle tento problém?

Tento problém je špecifickom divadelnej praxe s množstvom repríz. V orchestri i na jevišku sú ľudia a je prakticky nemožné zabezpečiť výkony, aké sú zvyčajne na premiére. No je dôležité, aby tie výkyvy mali svoje hranice tolerancie a aby každodenný výkon bol vžitkou úrovne súboru. Naibeňnejsím zázemím pre čo najväčšiu stabilitu úrovne je dôkladná príprava diela už pred premiérou. A toto ukazuje na dôležitosť osobnosti dirigenta i v oblasti pedagogiky. Spomínam si, že môj nebohý otec, ktorý bol štvrtisat rokov členom orchestra Národného divadla v Prahe, vrazil: „Zlých orchestrov niet, zato je vela zlých dirigentov!“

Ked teraz bilancujeme 55. sezónu v opere SND — 1974-75 — v čom pri tomto spätnom pohľade vidite prínosy i rezervy?

— Podľa mojej mienky, prínos bol predovšetkým v tom, že tu existuje umelecké telesto, ktoré je schopné interpretovať na náročnej reprezentatívnej úrovni diela nielen svetových klasíkow, ale i slovenskej súčasnosti. Úspech Cikkerova i Suchovičových opier a v tejto poslednej sezóne i Frešovej mi-

Beethoven vyjadruje idey, zhodne s ideami z Fidelia i z Deviaty symfónie, ale jeho hudba ešte zdalek nehovori jazykom jeho vrcholných diel. Tým pravdaže nechcem tvrdiť, že naštudovanie (hudobné) a stvárnenie (scénické) Fidelia je jednoduchou vecou. Prosto — môžeme udrieť klinec po hlavičke, alebo sa udrieť po prste! Osobne si vysoko vážim spoluhráča Krišku i Vychodila — a to i vo Fideliovom.

Popri bilancii práce v opere SND, by nás zaujímala i bilancia Z. Košlera — operného a koncertného dirigenta.

— V minulej sezóne som po dlhšom čase naštudoval v zahraničí aj operu, a to Smetanovu Predanú nevestu v Berne, čo popri mojich povinnostach v SND a v Českej filharmonii a hostovaní v Slovenskej filharmonii zabralo podstatnú časť sezóny 1974-75. Dirigoval som ešte v Moskve, v Novosibirske, vo Viedni, so SND a ČF v Sofii, so SF v Strassbourgu a s ČF v Gránde. V SND chystám na Bratislavské hudobné slávnosti premiéru Don Giovanniego, koncom augusta letím na krátku turné s ČF do Helsink. Po premiére Don Giovanniego idem už po šiesty raz do Japonska, tentokrát opäť budem dirigovať japonské orchestre a po ná-

Národný umelec Ján Cikker v rozhovore so zasl. umelcom Zdeňkom Košlerom.
Snmka: A. Šmotlák

lej opernej rozprávky sú toho najlepším dokladom.

I ked je bratislavský hudobný život dosť bohatý na udalosti, predsa sa kde-to ozývajú hlasí, či by nemal orchestra SND vystúpiť sporadickej a koncertne. Aký je váš názor?

— Predbežne neuvažujem o programe čisto symfonickom. Ale vzrástajúce náklady na výpravy opier, na druhej strane — ľahkosti presvedčivého súčasného scénického pretímcenia niektorých opier z minulých storočí nás primáli uvažovať o koncertnom uvedení niektorého takéhoto diela — so zborom a sólistami, našimi silami, alebo i v kombinácii s pozvanými hostami zo zahraničia. Potom by — prirodzene — bolo dielo uvedené v originálnom jazyku. Mysím si, že mnohým romantickým románskym operám by prospelo uvádzanie v pôvodnom jazyku. Niekoľko genialnosť hudby je dopĺňovaná až detskomu naivitomu textovej zložky, ktorá dokáže dieľo dôkladne oslabiť. Klasickým príkladom je tu Nabucco. Na druhej strane je veľká škoda, ak prezentujeme opernému divákom Don Giovanniego v tallianskom origináli. Divákom sa sice Mozartova opera i tak páči, ale uniká mu zmysel vybrúsené vtipných recitativov.

Vela diskusie v uplynulej sezóne vyvolala inscenácia Fidelia. Záver sezóny nám dáva možnosť vrátiť sa k tomuto dielu a jeho bratislavskému naštudovaniu s trizevším pohľadom a pripomenúť opernému divákom, o čo išlo tvorivému kolektívu pri naštudovaní tohto diela a aké ciele si vytýčil sám dirigent?

— Okolo Fidelia je vždy plno rozpakov a diskusíí. Osobne nepokladám Fidelia za problematické dielo. Je rovnako náročné ako Beethovenova Tretia, či Deviata symfónia. Hudba vo Fideliovom je „zrelý Beethoven“. Keby sme chceli v Beethovenovi hľadať problematické dielo, tak to bude skôr jeho balet Stvorenia Prometheove, kde

K 30. VÝROČIU OSLOBODENIA

ponduje s rozhodujúcou etapou nástupu nových spoločenských sil.

Celoštátna skladateľská súťaž, vypísaná Českým a Slovenským hudobným fondom k 30. výročiu oslobodenia CSSR Sovietskou armádou, našla nebývalý ohlas v širokej skladateľskej obci. Ústredná porota konštatovala, že súťaž bola obľúbená vysokým počtom diel (171), významnými skladbami po stránke umeleckej i po stránke ideovej, vyjadrujúcimi politické postoje popredných československých tvorcov k našej súčasnosti. Vysoko bola ocenená účasť slovenských autorov. Ústredná porota vyjadriala uznanie tiež prispevkom skladateľov, ktorí stoja zatiaľ mimo tvoriacich umeleckých zväzov. Aj ich diela preukázali, že si uvedomujú význam 30. výročia oslobodenia pre náš štát. A tu sa nevدوjok vynára courbusierské heslo olympijskej myšlienky — nie je dôležité zvíťazí, dôležité je zúčastniť sa...

Mnohé z ocenencov diel už odzneli na koncertných pódiach a potvrdili svoje umelecké kvality. Mnohé z nich na uvedenie ešte čakajú, a tak je na interpretoch, aby si tieto umelecké ciny — v adekvátnej interpretácii — našli cestu k svojim poslucháčom...

Pestrá paleta umeleckých hudobných podujati — Pražská jar, Bratislavské hudobné slávnosti, Československá hudobná žatva, ale i rad ďalších hudobných festivalov a hudobných jar, ako aj samotné koncertné divadelné sezóny, cieľavedomá expanzia československého hudobného umenia smerom do zahraničia, to všetko poskytlo priestor na čo najuzšie spojenie súčasnej hudby — so súčasným poslucháčom.

PAVOL BAGIN

Urbancova Nitra v NDR

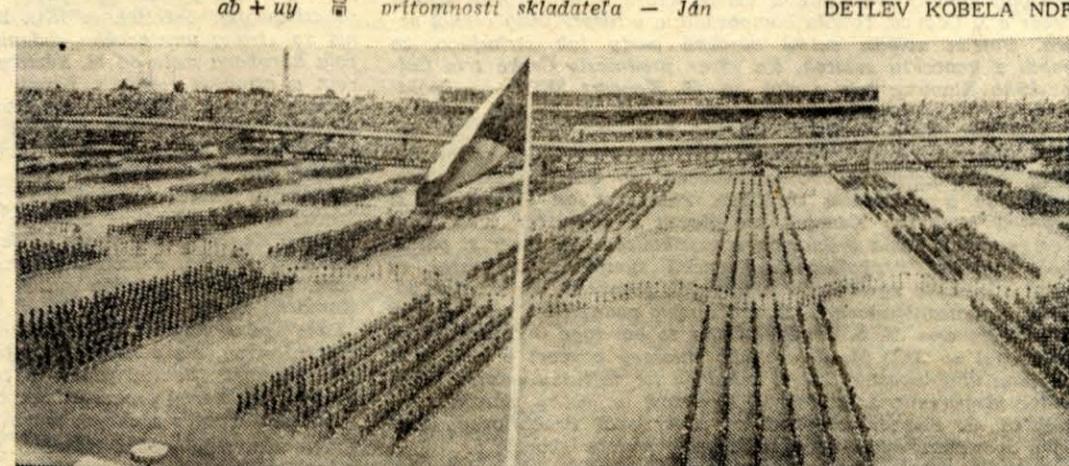
Priaznivo sa rozvíjajúce vzťahy medzi lužickosrbskými a slovenskými skladateľmi stále viac vytáčajú svoju pečat hudobnému životu v Lužici. Skutočný vývrcholením týchto kontaktov bola premiéra symfonickej básne Nitra od Bartolomeja Urbanca na koncerte „Budyšinských symfonických koncertov“ dňa 17. apríla t. r. Budyšinske koncertné obecenstvo prijalo toto dielo veľmi nadšene. Historia a dnešný rozkvet Nitry, ako je umelecky stvárený v symfonickej básni, nezvýrazňuje iba obetavý boj slovenského národa za sociálne a národné oslobodenie. Skladba má symbolický význam aj pre história lužickosrbského národa a početné iné európske národy, ktoré sa rozbítim Hitlerovského fašizmu oslobodili spod stáročinného útlaku a otroctva a pre ktoré sa pred 30 rokmi začal skutočne slobodný život v mieri, blaho bytie a v štase. Túto myšlienku umelecky vyjadril Bartolomej Urbanec vo svojej symfonickej básni.

„Budyšinské symfonické koncerty“ poriadajú spoločne orchestra nemeckých a lužickosrbských národných divadiel, ako aj Štátne sábor pre lužickosrbskú národnú kultúru. Dirigentom premiéry bol — za prítomnosti skladateľa — Ján

Chlebníček. Interpretácia symfonickej básne niesla znaky umeleckej profesionality, o čom piše aj tam吉 denník Nová doba: „Typickou slovenskou hudbou vykresili skladateľ nádherný obraz starodavnej slovenskej Nitry s jej minulosťou a dnešným rozvojom. Dirigentovi sa šikovne podarilo vystihnúť zámer skladateľa — t. j. hudobným prostriedkami realisticky vykresliť vývoj mesta. Dlhotrvalujúci potlesk patril rovnako prítomnému skladateľovi a dirigentovi“.

Tento úspech slovenskej hudby v Lužici nie je prvým. Už pred časom tu zaznela suita Jana Cikkerova Spomienky a Súchoňove Metamorfózy. Predpokladá sa i uvedenie klavírneho koncertu od B. Urbanca. V komorných koncertoch, ktoré poriadajú lužickosrbský zväz skladateľov, zaznelo Päť piesní na slová činskej poézie, od Miroslava Bážlika. Bola to v NDR premiéra tohto diela (IX. cottbuská hudobná jeseň). Výrazom rozširujúcich sa priateľských vzťahov je aj spracovávanie lužickosrbskej ľudovej hudby, na ktorom — z povetenia cottbuského rozhlasu — teraz pracujú Bartolomej Urbanec (pre symfonický orchestra) a Zdenko Mikula (pre zbor).

DETLEV KOBELA NDR

Československá spartakiáda 1975 sa stala koncom júna t. r. prehliadkou fyzickej a estetickej krásy našich ľudí všetkých generácií. Ak hudba väčšiny skladieb plnila predovšetkým rytmickú podporu náročných cvičení, v skladbe žien sa Smetanova „Vltava“ stala podkladom k názornému využadieniu nápaditosti autorov skladby, ktorí na ploche strahovského štadióna v Prahe rozvlnili rady žien do symfonie ľadnosti a krásy. Hudba a pohyb sa spojili v jeden účinný celok.

Snímka: ČSTK

Pražská jar '75

V tomto čísle pokračujeme v hodnotení 30. jubilejnej Pražskej jari 1975. Sme si vedomi, že nemôžeme vyčerpať všetky podujatia bohatého a mimořadne významného festivalu, ale našou ambíciou je, zastaviť sa apon pri najpozoruhodnejších zážitkoch tohto ročníka.

Štátnej filharmonie Brno

s dirigentom Jiřím Bělohlávkou pripomenula uměleckú osobnosť českého dirigenta a skladateľa Otakara Jeremiáša — uvedením jeho kantáty pre sóla, zbor a orchester **Pisec o rodiné zemi**. Skladba vznikla počas fažkých rokov druhej svetovej vojny a je úprimným, precíteným svedectvom Jeremiášovho vlastenectva. Romantický charakter viacerých úsekov — s prevahou epičnosti (pochodovost, náznaky husitského chorálu) — sa organicky spája s moderným výrazom, na prenikavejšie sa uplatňujúcim vo vokálnej zložke. Dirigent (napriek povahie diela) nevoloval príliš prudké kontrasty, čo prispelo k jednodlalosti a spádu jednotlivých úsekov, pričom si zároveň pripravil pôdu pre zvýraznenie monumen-talnosti záveru. Spoluúčinkoval Pražský filharmonický zbor a sólisti: **Gita Abrahámová** — s výsostne javiskovým prednesom a **Jaroslav Souček** — výrazovo trievnejši.

Due Boemi

Umelecká pozostalosť romantického virtuóza a skladateľa Nicolu Paganiniho, zdá sa, ešte nie je kompletná. Iba pred niekoľkými mesiacmi našli v londýnskom antikvariáte originál ďalšieho Koncertu pre husle a orchester e mol, v poradí už šiesteho. Pohotovo ho naštudoval a v Prahe uviedol taliansky huslista **Salvatore Accardo**. Skladba zhŕňa v podstate všetky črtu Paganiniovho kompozičného štýlu — avšak organicky ešte nesklbené v jednotu. (Po dňu roku vzniku je to totiž prvý koncert zo známych šestich.) Accardo vystupoval v Prahe po prvý raz a ničako zvlášť sa neuvediel: prekvapila tempová živelnosť a intonačné prehrešky na začiatku prvej časti, svedčiace o nerozohrnosti interpreta. Zdá sa, že Accardovi je bližšia skôr Paganiniová melodičnosť (II. časť), hoci s technickými náročkami v ka-dencii sa vyrovňával už úspešnejšie.

Ravelova skvelá inštrumentácia Musorgského **Kartinek** predstavuje skúšobný kameň pre každý orchester i jednotlivých sólistov. Brnenský filharmonici sa s partitúrou vyrovnali nie bez prehreškov. Bělohlávek pristup však domi-

Sviatoslav Richter v obklúčení citelov svojho veľkého umenia.

noval — dirigent vnútľ celému cyklu jednotiacu koncepciu, smerujúcu k vycielovanosti de-tailov.

Česká filharmonia

pod takto vokálou Václava Neumannu sa tešila mimořiadne záujmu publiká. Známý **Dvojkoncert pre dva sláčikové orchester, klavír a tympany** od Bohuslava Martinu, písaný v predvečer II. svetovej vojny, vyjadrujúci hlboké pohnutie skladateľa nad osudem rodnej vlasti, predstavuje syntézu jedného obdobia tvorby Martinu. Úžasná koncentrovanosť, tematická jednota, výrazová i emocio-nálna sila, zašifrované v no-tách, našli v Neumannovi a ČF vynikajúciach tlomočníkov.

O prvých dvoch klavírnych koncertoch L. v. Beethovena sa tvrdí, že ešte nedosahujú úroveň neskorších majstrovských koncertantových skladieb. Prvý klavírny koncert C dur op. 15 v struhajúcej interpretácii rumunského klavirista **Valentina Gheorgiu** sa ukázal akoby v inom svetle. Jednoduchosť vý-stavby I. časti a vtipnosť záverečného ronda tvorili len sprievodný moment sólistovho prístupu k dielu. **Navýše tlmočil beethovenovskú pestrosť, romantickú individualizovanú kresbu tém výrazovú silu celku**. Vrcholom bola druhá časť — **Andante**, z ktorej Gheorgiu vytážil maximálne množstvo hudebnej krásy a cítového hlbky. Tu prehovoril vrcholný Beethoven, akého poznáme zo 4. a 5. klavírneho koncertu. Sólistova hra (po **Dinu Lipatim**) dalšího skvelého predstaviteľa rumunského interpretacného umenia je zbavená akýchkoľvek vonkajškových efektov, oplýva vysokým zmyslom pre kultivovanosť tónu, dynamickú diferencovanosť a zrelú konceptu.

Ravelova skvelá inštrumentácia Musorgského **Kartinek** predstavuje skúšobný kameň pre každý orchester i jednotlivých sólistov. Brnenský filharmonici sa s partitúrou vyrovnali nie bez prehreškov. Bělohlávek pristup však domi-

V r. 1952 mala premiéru kan-tata **Volám vás lidé** pre sóla, zbor a orchester od **Jiřího Pauera**. Skladba v podstate ne-vybočuje z vtedajšej kompozičnej úrovne — rozsiahly aparát a pomerne jednostranná výra-zová paleta na širokej časovej ploche. Václav Neumann pod-čiarkol v predveden skladby

J. Bělohlávek

dve stránky: veľkoleposť a mo-numentalitu i krehkejšiu lyrickosť, danú textovými predloha-mi (Josef Novák: **Proklínám pávku**, V. Nezval: **Zpív míru**). Spoluúčinkoval Pražský filharmonický zbor a sólisti — **Marcela Machotková**, **Jiří Zahradník** a **Jiřích Lindrák**.

Sláčikové kvarteto

Allegri

nazvané podľa ranobarokového talianskeho skladateľa, je z Veľkej Británii. Anglo-americké súbory už neraz prekvapili vysoko kultivovaným mu-zikantským cítením, zmyslom pre presnosť, disciplinou a súhrnu. Britskí umelci zaradili do pro-gramu kvartetu **Haydna**, **Beethovena** a **Sostakoviča**. Nad-merná produkcia tvorca klasic-

kého tváru sláčikového kvarteta zapričíňuje, že sa haynovský svet chápne jednostrane, len ako mierna variácia jednej nálad. V kvartete C dur, op. 54, č. 2 súme malí možnosť počuf mnoho individualizovanej krásy, interpretačne skvele timočenej. Dominovala perfektná súhra, zmysel pre diferenciáciu dynamiky a zvuková jednotna. V **Beetho-venovi** (Kvarteto e mol, op. 59, č. 2 „Razumovské“) sa súbor sice neodchýli od vyššie spomenutých kladov, ale snaha o vystihnutie rozdielov medzi tvorbou Haydna a Beethovena sa premietla niekde do negatívnej polohy — masivnosť, až preforsiavanost tómu jednotlivých hráčov, spojená s menšimi intonačnými kazmi, najmä pri viacerých dynamických výpä-tých vrcholoch skladby. Porozumenie pre Sostakoviča vyvie-ralo z interpretácie 8. sláčikového kvarteta sovietskeho majstra. Umelci z Británie znamenite vystihli a plasticky pred-niesli jednotlivé časti, pričom dominovala jednotná nálada, oscilujúca medzi meditatívnos-tou a vrúcnou lyričnosťou.

Prehliadka filmov

V ústrani hľavných koncertných podujatí sa ocitá jedna zaujímavá akcia PJ. Je to prehliadka najnovšej produkcie českých hudobných filmov, orámcovaná komorným koncertom. Pozoruhodný zjav českého hudobného klasicizmu — **Josefa Myslivečka** — pripomenu film „Il divino Boemo“, kde autorom námetu scenára i režisérom bol **Jaroslav Jilek**. V podstate tradične, ale účelne a odborne zostavený scenár dokumentoval nažávažejšie momenty zo života skladateľa. Film „**Lidice**“ s dramatickou hudbou rovnomennej skladby **B. Martinu** obrazovo evokoval nesmiere utrenie a dôsledky vojnového besnenia. Ako vitaný kontrast premietali film Svatopluka Studeného „**Ríkadalá**“ s hudbou Leoša Janáčka, s kultivovanou kamerou, približujúcou farebne hýiaci tanec-ný folklór Valašska. Spoluúčinkovalo Panochovo kvarteto, ktoré predneslo skladbu via-zúcu sa k uvedeným filmom.

EUBOMÍR CHALUPKA

Slovenská filharmonia

hostovala tohto roku na Pražskej jari jubilejný dvadsaťtýkrát. Táto skutočnosť obrátila na nás orchester pozornosť mnohých denníkov, ba vysviala i zvýšený záujem pražskej hu-dobnej verejnosti. V recenzách sa objavili podrobnejšie zmienky o vývoji tohto slovenského symfonického telesa a všeobecne sa konštatovalo, že od roku 1950, kedy SF prvýkrát účinkovala v rámci festivalu, sa úroveň orchestra niekoľkonásobne zvýšila a dnes je to reprezentatívny symfonický kolektív, schopný — po boku sesterskej ČF — plniť i tie najnáročnejšie umelecké úlohy. Spontánnu priazeň orchestru prejavili i festivaloví návštevníci, ktorí po oba koncertné večery Slovenskej filharmonie naplnili Sme-

(Pokračovanie na 7. str.)

Keby všetky deti sveta...

Úvodné slová rovnomennej piesne Milana Nováka sta-li sa mottom II. medzinárodného festivalu detských speváckych zborov, ktorý sa uskutočnil v dňoch 19.—23. júna v Bratislave. Stretnutie 9 popredných súborov zo Slovenska, Čech, ZSSR, Bulharska, Rumunska a Maďarska bolo vlastne prehliadkou vyspelosí de-skej hlasovej kultury reprezentantov jednotlivých krajin, pričom nezaostalo momenty spoločenské a zrodilo sa množstvo pekných vzájomných priateľstiev.

Prehliadkové koncerty, vtesnané do troch dní, spolu s gala-koncertom dokázali hlasovú vyspelosť, umeleckú vyrovnanosť, repertoár a náročnosť všetkých zúčastnených. Záverečné vyhodnotenie členmi medzinárodnej poroty, ktorí predsedal dr. Stefan Klimo, prihliadalo na to našľepie, čo jednotlivé zborov priniesli v reper-

Chlapčenský zbor „Zvonček“ z Kyjeva získal na festivale ce-ru za najvýraznejší umelecký prejav a za vynikajúcu interpretáciu skladieb sovietskych autorov.

Snímka: ČSTK

toári. Pri prvom pohľade na vý-kony, sa vo väčšine prípadov ukázala citlivá práca dirigenta. Najväčšími majstrami v tomto smere boli hostia z Kyjeva a Ruse. Dirigentka E. A. Vinogradova, operajúca sa o bohaté tradície ruskej vokálnej školy, dokázala vylačiť punc tejto osobitosti i svojim malým zverencom. Ich prejav zniesol náročne hodnotiace kritériá — v dynamike, výrazovej prepracovanosti, farebnej mnohotvárnosti, v čistote prejavu. Umenie dirigentky bolo odmenené zvláštnou cenou. Ďalšiu cenu za prácu získal dirigent dievčenského zboru „Dunajské vlny“ z Ruse — A. N. Todorov. Zbor získal pod jeho vedením už viac cien. Dievčatá vynika-jú vyspelou hlasovou kultúrou, technickou zdatnosťou, muzika-litou a bohatou výrazovou pa-leto. Zaujal i dirigentský pre-jav umeleckého vedúceho súbo-ru „Slniečko“ pri DDPKG v Bratislave — Jozefa Sviteka. Jeho pristup bol nanajvýz zodpo-vedný, dôsledný, podčiarkujúci snahu po zvukovej ušľachtlo-sti, mäkkosti, čistej artikulácii, nezanedbávajúci pritom umeleckú výpoved diela. Veľmi sym-patický bol samotný dirigent-ský prejav Jozefa Sviteka, v ktorom každé gesto malo svoje opodstatnenie (čo viacerým dirigentom chýbal). Škoda, že sa súbor Slniečko nepredstavil „prierezovým“ repertoárom, ako chlapčenský zbor Zvonček z Kyjeva. Preto sme mali z neho trošku jednostranný dojem. (Zvlášť zaujal hravosťou, detskou radosťou, muzikantským elánom v piesni M. Nováka „Autostopára“.) Malé intonačné prehrešky na gala-koncerte nezastreli celkový priaznivý dojem.

Pozornosť hostujúcich zbo-rov bolo zaradovanie slovenských skladieb do repertoáru. (Svadobné piesne z Važečka od A. Žemanovského našli spoločlivých interpretov v de-skom zborze „Campanella“ z Olomouca, ktorý im vybojoval zvláštne uznanie.)

Každý zúčastnený zbor pri-niesol do Bratislavu osobitné hodnoty. Citlivou interpre-táciu Bartókových a Kodályových zborov zaujal Detský spevácky zbor B. Bartóka z Győru; milo prekvapil Dievčenský spevácky zbor z Baia Mare zborom „Za mier“, skomponovaným rumunským skladateľom L. Bureonom priamo pre bratislavský festival. Náročnosť tohto, ako aj ostatných zborov, ukázala súčasné možnosti mládežníckych zborov pri interpre-tácii dnešnej hudby. Aj pri všetkých sympatiach k tomuto.

(Pokračovanie na 7. str.)

Úspešný ŠKO

Dňa 21. 5. bol komorný koncert českých a slovenských univerzit na počesť 30. výročia oslobodenia. Chorálové variácie pre violončelo a klavír od J. Pálenička zahráli autor a M. Sádlo. Ferenczyho Sonáta pre husle a klavír, ktorú interpretovali J. Toporcer a S. Čápková, tvorila kompozičný a interpretáciu vrchol večera. Umelci zvládli veľmi náročné party tak strhujúco, že ubrili k koncertu sviatok. Na záver predneslo České trio Čajkovského Klavirne trio a mol, op. 50. Koncert ŠKO — v spolupráci so žilinským Konzervatóriom — bol 22. 5. pod vedením E. Fischerovej. Mendelssohnov Huslový koncert e mol, op. 64 zahrala absolventka Konzervatória Zoja Kopčáková. Jej výkon bol veľmi presvedčivý, tónovo kultivovaný, so vzácnou intonačnou presnosťou a výrazovou zrelosťou. Flautista Ján Figura ml. si pripravil Mozartov Koncert pre flautu a orchester č. 2. Hral s veľkou technickou brilanciou a muzikalitou. Na záver si poslučali vypočuli Prokofieviom Klasickú symfóniu. Orchester sa snažil o správne vystihnutie tempových proporcii, ale skladba pôsobila ako nedostudovaná. K vrcholným podujatiam sezóny patril koncert dňa 25. 5. Predovšetkým to bol Igor Oistrach, ktorý predvedol so ŠKO Mendelssohnov Huslový koncert e mol. Hral s úplnou uvoľnenosťou, takto zvládol i tie najťažšie pasáže, predvedol stopercentnú intonačnú presnosť a veľkú muzikantskú nadhľad. E. Fischer dirigoval na záver opäť Prokofieviom Klasickú symfóniu — už vo vytríbenejšej podobe ako 25. 5.

Posledný koncert ŠKO v Žiline bol v dňoch 18. a 19. júna t. r. Dirigoval Eduard Fischer. Je radostné konštatovať, že mladý súbor pripravoval počas celej sezóny hodnotné programy a nie raz sa vypol k nadpriemerným výkonom. Tak to bolo i na poslednom koncerte. Plná pozornosť patrí predovšetkým dirigentovi, ktorého pôsobenie v Žiline je veľmi blahodárne. Možno povedať, že vlastne on je tvorcom tohto umeleckého kolektívom a priamo

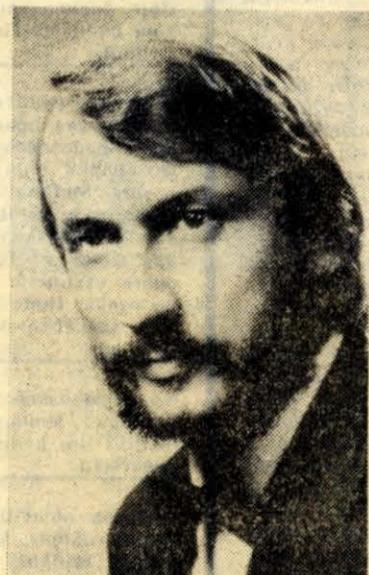
z koncertu na koncert cití, ako sa pod jeho vedením súbor forme, zjednocuje a kultivuje. E. Fischer je vynikajúcim muzikantom struhajúceho temperamentu, inteligentného nadhľadu a silou svojej umeleckej osobnosti fascinuje nielen hráčov, ale i obe-cenosť. Sympatická je i dramaturgia koncertov s neustálym za-radovaním tvorby autorov 20. storočia, čím sa sleduje nielen rast umeleckého kolektívu, ale i výchova publiká. Vzostupu hráčskych výkonov napomohlo i zaradovanie koncertantových skladieb pre rôzne nástroje počas celej sezóny, pričom sa dáva sólistická možnosť členom ŠKO. To je druhý znak dobrého riadenia zo strany umeleckého vedenia súboru. Posledný koncert začala Barokova suita od M. Bázlika. Očarila svojím končizným tvarom a vtipným riešením formy v neobarokovom štýle. (Krásna fúga v 4. časti.) Koncert pre lesný roh a orchester č. 7 Es dur od J. B. Sticha prednesol Miloš Petr z Prahy. Ovládal svoj nástroj majstrovsky. Vynikol komorným, kultivovaným tónom. Zvlášť nadchol v strednej časti — **Andante un poco adagio** — nádhernou cantilénou a hlbkou prejavu. Po preštávke sa predstavili domáci sólisti — členovia ŠKO: E. Patkoló a J. Suchomel. Hrali v Koncerte pre dvoje husle, sláčikový orchester a čembalo od A. Vivaldiho. Privolali taliansku krásu a pohodu sýtym tónom. Dve ďalšie skladby patrili k silným umeleckým zážitkom: **Komorná hudba č. 1, op. 24** od P. Hindemitha a **Symfónia č. 6 „Ráno“** od J. Haydna. Hindemithova štvorčasťová skladba je plná života, vtipu, ale i hlbkej kontemplácie v 3. časti: v kvartete pre klarinet, flautu, fagot a triangl, ktoré bolo vynikajúco zahráne. Komorný orchester vytvoril účinné dynamické kontrasty a bol perfektný v rýchlych pian

Sergej Kopčák —

V generácii mladých slovenských výrazne sa uplatňujúcich operných a koncertných spevákov, formuje sa umelecká osobnosť Sergeja Kopčáka celkom jednoznačne. Krátky životný profil znamenáva, že sa narodil 23. apríla 1948 v Čačove, v Prešovskom okrese, študoval na Konzervatóriu v Košiciach — husle, na VŠMU v Bratislave dva roky spev, odstúp prešiel do Sofie k prof. Michailovi Popovovi. V angažmánoch (1971-72) v opere Divadla J. G. Tájovského v Banskej Bystrici, (1972-74) v opere Štátneho divadla v Košiciach a od 1. X. 1974 je v opere SND v Bratislave. V Banskej Bystrici naštudoval Oleňa v Suchoňovej Krúthavé, Collina v Pucciniho Bohéme, Sparafucilla vo Verdino Rigolette a Komitá v Mozartovom Don Giovannim (okrem menších postáv). V Košiciach rozšíril svoj repertoár o Sedliaka v Orfeovej Múdrej žene, Zachariáša vo Verdino opere Nabucco, Surina v Čajkovského Pikovej dáme, Figara v Mozartovej Figarovej svadbe, Beneša v Smetanovom Daliborovi, Lodovica vo Verdino Othellovi. V Bratislave spieval nielen niektoré repertoárové postavy (Sparafucille, Zachariáš), no naštudoval — vo Frešovej rozprávkovej opere Martin a slinko — úlohu Vládu Studené slinko, v Gounodovej opere Faust a Margareta postavu Mefista, v Čajkovského Eugenovi Oneginovi Gremina a v Pucciniho Madame Butterfly strýca Bonza.

Vaša cesta k spevu?

Záujem o spev som prejavoval už od mladosti. Učil som sa začať súkromne v Prešove u prof. Gabriela Popoviča, ktorý mi dal výbornú prípravu. Láska k spevu ma neopustila ani v čase, keď som sa učil hrať na husle na Hudobnej škole v Prešove a na košickom Konzervatóriu. Na VŠMU som „stratil“ dva roky. Čo v súčasnosti viem, mám predovšetkým zo svojich štúdií v Bulharsku. Na tom budujem a z toho vychádzam. Stá-

slovenská operná nádej

bou spoluprácu šéfa baletu SND B. Slováka.

Vaše koncertné vystúpenia?

— Začali sa vlastne až v Bratislave. Mimoriadne si väžim predovšetkým vystúpenia so Slovenskou filharmóniou, kde som účinkoval v Petrovových symfonických freskách „Peter I.“ a v cykle „Hory a srdce“ od Milana Nováka. V rozhlasovej mám veľmi dobré skúsenosti so súborom Cammerata slovacca a s jej dirigentom V. Málikom. Tu ma čakajú aj nahárvky so Slovenskými madrigalistami a ďalšie programy. Vlani som reprezentoval mladých slovenských interpretov na Prehliadke mladých českých koncertných umelcov v K. Varoch (s A. Šestákovou). Tento rok nás tam budú zastupovať M. Hajjósová a P. Dvorský.

Vaše najbližšie plány?

— V repertoári na budúcu sezónu, kde nie je pre basistov veľa príležitostí, mám spievať vo Verdino Traviate a vo Wagnerovom Lohengrinovi. Počtam i s tým, že popri povinnostach v opere SND budem hostovať aj na iných scénach. V septembri sa zúčastním Medzinárodnej speváckej súťaže v Budapešti. So S. Macudzinskou sa na toto podujatie veľmi svedomite pripravujem. Na tohoročných BHS majú v predstavení Gounodovo Fausta a Margaréta spievať kľúčové postavy mladí sólisti: M. Hajjósová, P. Dvorský, S. Kopčák a S. Hudec. Pripravujem sa aj na vlastný rečitál.

Vaše najmilšia úloha?

— Mefisto. Veľká basová partia, ku ktorej som sa šťastivo dostal už vo svojich 27. rokoch. Niektorí basisti ju splavajú až vyzretejši a niektorí sa na ňu marné tešia celý život. Je veľkou výhodou, že som ju naštudoval a nie doštudoval. S režisierom M. Fischerom, ktorý Fausta režíroval, sa robí výborne, poznáme sa už zo školy, využívame si s hercom náhľady, debatuje o problémoch, príjma a protinávrhy — a to je ozajstná umelecká spolupráca. Pri štúdiu Mefista si veľmi cením aj pohy-

— Tie sú niekedy u nás kameňom úrazu, hoci sú základom vývoja. Úlohy a veľké partie robia herca a speváka. Nepodceňujem malé úlohy, no všetci rastieme s „veľkými príležitosťami“.

Pripravil: M. G.

Svetozára Sŕca a Š. Nosála. Potvrdil známy fakt: jasný kompozičný rukopis, široký tematický záber a poctivé rešpektovanie originality danej matérie pri veľkej miere štýlizácie u choreografa Nosála. Orchester pod vedením Miroslava Šmidá mal nefľukú úlohu — zvládnut tento koncert rôznych štýlov a autorov (Šmid, Novák, Andrašovan, Farkaš, Andrašovan, Zelenka). Spravil to v mire, zodpovedajúcej scénickému výsledku. I tu (podobne ako choreografi pri tanci) objavil sa mladý adept taktovky S. Štúr.

E. BARTKO

hu tuší možnosti uvádzania folkloristických zvykov, obradov, hier. Čo je z hľadiska percepcie diváka a celkovej dramaturgie programu i dynamiky scénicko-režisnej koncepcie úloha nie ľahká. Pokusos už bolo viac, ale v tomto prípade je nosným elementom pohybové vyjadrenie základnej myšlienky i symbolov obyčajov. V prvej časti sa objavila jedna dramaturgicko-režisná otázka: využívanie originálnych ľudových inštrumentov. Tieto īnštrumenty sú prenesené na scenu v čistej, neštýlizovanej forme. Celý program sa nesie v znamení tvorivej spolupráce hudobného skladateľa

Vo Svidníku boli 14. a 15. júna t. r. XXI. slávnosti piesni a tancov ukrajinských obyvatelov v ČSSR. Na snímke — tanec súbor „Karpatan“ z Prešova. Snímka: ČSTK

Vítaj, jar

Posledné premiérové vystúpenie tanecného súboru Lúčnica (25. mája 1975) v SND nám predstavilo telo opäť zaujímavo a príťažlivovo. Bolo tu niekoľko povšimnutiabodných aspektov — mimo konštatovanie vysoké umelecké úroveň. Po prvej: súbor je absolútne vymenený. Tento fakt nie je zanedbateľný, ak si uvedomíme, že je to výsledok necelých dvoch sezón!

Program, ktorý tematicky, režisne a choreograficky realizoval Stefan Nosál, zaslúžilý umelec, dozostával v zásade z repertoárových čísel poslednej premiéry — hravý Palicový, charakterový Kresaný, Sarišská polka, zaujímavý cigánsky tanec Romanes, vtipom a bravúrou hýriace tance: S rúhom, Širákový a veľké, pre Lúčnicu vrchoľové choreografie Na detvianskych lazech a Sviatok na Zemplíne. Program bol rozšírený mimo hudobných čísel o veľkú zvykoslovnu sútu Vítaj, jar a dve menšie kompozície: ruský tanec Trojky Vyhadzovanú v naštudovanom mudičom choreografov — odchovancov Lúčnice.

Vítaj, jar — trojčasťová súta (Marmurienna, Hry a Jar) dáva vo svojom vnútornom obsa-

30 rokov

**SLOVENSKÉJ
POPULÁRNEJ
HUDBY**
VI.

Kedže hudobníci týchto skupín boli v prevažnej väčšine študenti, na prechodný čas dokázali preklenúť absenci existencie základne. Postupne sa v Bratislave utvorilo zázemie kvalitných jazzových hudobníkov (sústredovali sa najmä okolo gitaristu K. Ondrejčku, klaviristu, B. Hronca a trábkára L. Dóčziko).

na verejnosti sa prejavili najmä na nedelňach zväzákých predpoludniach v kaviarni Reduta, neskôr v Tatra-revue. V období r. 1960-64 boli dôležitým fórom sútaže tvorivosti mládeže, na ktorých sa slovenské formácie umiestňovali prevažne na prvom mieste v celoštátnom meradle (najmä B. Hronec a Medik). Následujúcemu dianiu sa v tejto súvislosti dostalo aj prvé zahraničné ocenenie, keď v r. 1962 kvinteto Medik získalo zlatú medailu na VIII. Medzinárodom festivale mládeže a študentstva v Helsinkách. V priebehu šesdesiatych rokov zo tohto pôvodného jazzového impulzu profitovala najmä oblasť populárnej hudby, lebo profesionalizácia si u hudobníkov postupne vynutila zmienu v niekdejšom zameraní. Vyhranenie jazzového snáženia ďalej pretvárali najmä v skupinách, ktoré príležitostne zostávali klavirista L. Gerhardt. Ich činnosť už prenikla do širšieho povedomia — vďa-

ka zaangažovaniu sa v masovokomunikačných prostriedkoch, ako i vystúpeniam na pražskom Medzinárodom jazzovom festivale. Impozantnú úroveň si od začiatku šesdesiatych rokov udržuje oblasť tradičného jazzu, ktorá je v súčasnosti reprezentovaná najmä súborom Revival Jazz Band a Nový tradicionál. Oba skupiny už účinkovali na viacerých všeobecných domácich podujatiach a dosiahli dobré meno aj v európskom kontexte (napr. Revival získal prvú cenu na festivale v Zürichu v r. 1969). Oba formácie nahrali v jazzovej úprave viac populárnych skladieb slovenských autorov, a tak sa pričinili aj o žánrové spotrenie populárnej hudby.

V zhode s celosvetovou módou sa aj u nás po r. 1960 rozšírili amatérské gitárové skupiny (tzv. big beat, rock), ktoré nachádzali mimoriadne kladnú odozvu u svojich rovesníkov. Toto hnutie parciálne podchýtené príslušnými mládežnickými a osvetovými inštitúciami

GRAMORECENZIA

HUDBA 16.—18. STOROČIA NA SLOVENSKU, Musica antiqua slovaca

PRAŽSKÍ MADRIGALISTI, umelecký vedúci Miroslav Venhoda

Dirigujú — M. Venhoda, Jan Rokyta a Pavel Jurkovič

© OPUS Stereo 9113 0278

Antologická edícia vydavateľstva OPUS (v spolupráci s Umenovedným ústavom SAV v Bratislave) začína pomaly vydávať prvé plody svojej práce. Po úspešnej prvej platni z najstaršieho zachovaného obdobia polyfónnej hudby na Slovensku — v 14.-17. storočí, ktoréj editorom bol dr. Richard Rybarič, CSc., pred dvoma mesiacmi sa dostalo na pulty gramopredajnej jej druhé pokračovanie „Hudba 16.-18. stor. na Slovensku.“ Výber a príprava notového materiálu, kompletnej editorské práce bola zverená do rúk umeleckej pracovnícky Umenovedného ústavu SAV dr. Jany Marie Terrayovej. Dr. Terrayová má už v tejto oblasti bohaté skúsenosti, získané pri prípravách viacerých, mimoriadne zaujímavých titulov pre rozhlas, televíziu a gramovydavateľstvá. Recenzovaná nahrávka prináša celý rad nových, dosiaľ nepoznaných a nikde neuvedzáných hodnôt.

Pokiaľ prvá antologická nahrávka prezentovala hudbu umelecky i posluchovo mimoriadne zaujímavú a pôsobivú, či už svojou archaičnosťou, odsahovosťou, bohatostou zvuku a sociálnej funkciou, druhá platná sleduje skôr prenikanie ľudových prvkov do hudby cirkevného i svetského charakteru, často kárateľa dosahujúcej úroveň európskeho formátu. Oproti majestátnosti a velkoleposti diel na prvej platni, tu sú skôr miniatúry, ku výberu ktorých bola skutočne potrebná skúsenosť, odborne fundovaná osobnosť, ktorá dokáže na malých plochách vygradovať jednotlivé charakterové úseky, obdobia a vystavat v rámci celku jeden kompaktný celok. A v tom sa skryva sila mužíkantského i umeleckého poňadu. Zaujal poslucháča hudbu, ktorá osamote by vysiela a nevzbudila zvláštnu pozornosť. Dr. Terrayová právom patrí uznanie, že poskytla poslucháčovi ďalší znejúci obraz z hudobnej histórie a doklady o muzikálite našich predkov. Platná prináša mnohé zaujímavé umelecké objavy, či realizačné spracovanie. Takým je napr. piesň o zámku muránskom, ďalej sú to malo známe Plankty, piesne lyričné, alebo skladibčky mettetového, či chorálového charakteru. Závažné sú i piesne i tance, zaradené do druhej časti platne, pochádzajúce z viacerých, niekoľkokrát spominaných zborníkov a kódexov. Realizačná spolupráca s prvotriednymi odborníkmi tejto problematiky — Miroslavom Venhodom, Janom Rokytom a Pavlom Jurkovičom, ktorí súčasne pôsobili ako dirigenti Pražských madrigalistov pri nahárvke — neraz prekvapila nápaditým inštrumentálnym výberom jednej a tej istej skladby. Sú tu napr. štyri rozličné znenia starobylej rannej piesne „Otče, bože všemohúci“, či melodie z gregoriánskeho chorálu — pod názvom „Hajnal“, zachytené vo viacerých podobách ap. Pripust k jednotlivým obdobiam, storočiam, či k dielam vychádzajúcim zo snahy, dosiahnut maximum poslucháčsky účinok, respektujúc pritom stylové požiadavky doby. Aj keď na niektorých miestach interpreti použili i nástroje zdanivo nezodpovedajúce dobovým praktikám (gajdy, pištaľy), sledovali tým charakter rôznych folklórnych oblastí a lokalít.

V porovnaní s predchádzajúcimi gramofonahrávkami, ktoré čakali na svoju konzumentu až štyri roky, „Hudba 16.-18. stor. na Slovensku“ porušila tento „zákon“ a v priebehu roka dostala sa na pulty gramopredajní. Púta nielen atraktívnosťou obsahu, ale i cíliavým realizačným prístupom. Príazeň si získava i vďaka technickej vybavenosti. Dobrý stereonahrávka, perfektívna práca so zvukom v mnohom podporuje kvalitu starých, jemných dobových nástrojov. Hodnotný informačný text, použitý ešte v troch jazykových režiáciach, môže prispieť k záujmu poslucháčov aj mimo územie našej vlasti.

E. ČÁRSKA

mi, malo často živelný charakter. Z množstva skupín neuspokojujivej úrovne sa však postupne vyčlenili nadaní hudobníci, ktorí sa dokázali dobre presadiť najmä vďaka intenzívnej koncertnej činnosti a viacerým gramofónovým platiňam. Z pôvodných skupín v neskoršom vývoji slovenského rocku sa uplatnili najmä Prúdy so spevákom P. Hammelom. V ich prejave zaujala svojzdroj poetická poloha adaptácie niektorých prvkov ľudovej baladicej poetičnosti do súčasného tvaru. Z tejto skupiny sa v roku 1969 vyčlenil organista M. Varga, ktorý utvoril vlastnú formáciu Collegium musicum. Táto sa (napriek nekompremisnému zameraniu) prezentuje ako profesionálna, výlučne koncertne zamieraúca inštrumentálna skupina. Okrem uvedených a niektoré ďalšie skupiny (Gattech, Provisorium a ď.). boli veľmi dobre prijaté českou a zahraničnou odbornou kritikou.

IGOR WASSERBERGER

Stretnutie s novými partitúrami

Pred časom nás pozval Hudobný fond v Moskve do svojich priestorov na Gottwaldovej ulici, ktorá krížuje známy Gorkovský prospekt, aby sme sa oboznámili s desiatkami nových skladieb. Po besede nám predložili pracovníci výberu skladieb so zámerom, oboznámiť s týmto skladateľom, ktorí len postupne začinajú prenikať do zahraničia. K niektorým partitúram sme si vypočuli nahrávky z magnetofónových pásom. Zo skicára vyberáme niekoľko poznámkov najmä preto, aby si ich povídali naši koncertní umelci, dramaturgovia, pracovníci Slovenskej koncertnej organizácie a zodpovední pracovníci umeleckých škôl. V tomto pripade išlo len o komornú hudbu:

Zo skupiny pobaltských skladateľov sa nám páčili II. a IV. sonáta pre klavír od skladateľa Rātsa, dielo pomerne krátke, uvádzané v prostredkoch a dobre klavíristicky koncipované. Z predložených skladieb Kyriala Volkova sa ukázala ako najzaujímavejšia III. sonáta pre klavír, desatinárové dielo, vyrastajúce zo skriabinskovej provenienčie. Naproti tomu VI. a VII. sládkovcové kvarteto S. Cincadzeho patria skôr do rodu rozláčikov, nie ak tak koncertovaných skladieb. Obe trvajú takmer tridsať minút. Toto isté konstatovanie platí aj o skladbe J. Bucka, ktorú nazval Triokvintet. G. Kuprevičius nám predložil dve sonáty pre klavír, zaujímavé vo zvukovej výstavbe, koncen-

trované na menšie plochy, klavíristicky vďačné. Symfónicky na nás zapôsobila I. sonáta pre klavír V. Kypta a Sonáta pre husle súlo B. Barsadzianana. V tejto poslednej sú i výrazné národné prvky. Mimoriadne cenné bolo stretnutie s troma komornými skladatelia. Šostakoviča, Sonátou pre husle a klavír, cyklom piesni na texty M. Cvetajevovej a s vokálnym cyklom pre barytón na slová Michelangella. Je to zrejmy, podľa niekoľkých faktov hned identifikovaný a nesmierne účinný prejav. Najmä posledný spomínaný cyklus je opäť skvost z diele Šostakoviča. Skladateľka S. Gubajdulina, ktorá píše vo volejšej faktúre, mala na tomto stretnutí Sládkovcové kvarteto. Kontrastovala s ním jednoduchá faktúra dobre znejúcich Sviridovových Petrohradských piesni. Nasledovalo I. sládkovcové kvarteto až tak nezažalo, ale II. sonáta pre klavír N. Gabunia naznačila, že do umeleckého života vstúpil výraznejší talent. Z tvorby B. Tiščenka sme v partitúre videli Smutnú pieseň pre soprán a klavír a A. Snitkeho Huslovú sonátu, v ktorej je i viac aleatorických miest. V zaujímavom vokálnom cykle A. Nikolajeva sú pretímané bánske M. Cvetajevovej, lotyšský autor P. Dambis nám predložil Taliansky denník, zaujímavou číslučkou texty bánskeho Bloka. Bol to jeden zo zážitkov tejto nahrávky. Viac sme sa mohli dozvedieť i o skladateľovi J. Tambergovi a vypočúť si jeho krátke Trio. V. Gavrilov bol zastúpený na tomto stretnutí vokálnym cyklom pre stredný hlas Ruský zošit, ktorý sice pripomína Stravinského, ale svojou technickou výváženosťou patril k najzaujímavejším skladbám tohto stretnutia. Mohli sme si v partitúre prezrieť i jeho druhý cyklus Ročné obdobie. Na záver sme sa oboznámili so Sládkovcovým kvartetom K. Chačaturiana a IV. a V. sládkovcovým kvartetom B. Čajkovského. Tvorbu oboch už poznáme a predložené skladby nám upresnili naše vedomosti o ich umeleckom myšlení.

Toto osoňné stretnutie výstúpilo v rozhovor o nových dimenzách, ktoré vstupujú do súčasnej sovietskej komornej tvorby a o uplatnení mladších skladateľov.

ZDENKO NOVÁČEK

Správa zo Sofie

Do redakcie sme dostali informáciu zo Sekretariátu VI. medzinárodnej súťaže mladých operných spevákov, ktorá bude 5.-28. júna 1976 v Sofii. Kandidáti sa môžu prihlásiť na tento súťažný konkurs do 31. januára 1976. Účastníkmi súťaže môžu byť speváci a speváčky všetkých národností, ktorí sa nenašli v žiadosti o účasť. I ked podrobne podmienky celej akcie sú k dispozícii v štatúte súťaže, oboznamujeme našich čitateľov aspoň so základnými informáciami. Súťaž v Sofii má 3 kolá — všetky sú verejně.

je žiaduce, aby účastníci prednesli svoj program v origináli. Prvá a druhé kolo bude v koncertnej sieni Bulgaria a záverečné kolo — na scéne Sofijského národného operného divadla. V prvom kole súťažiaci prednesú opernú áriu, pieseň, alebo romancu a napokon opernú áriu, alebo pieseň od bulharského skladateľa, príčom sekretariát súťaže zašle všetkým účastníkom zborník s pôvodnou bulharskou vokálnou tvorbou. V druhom kole prednesú súťažiaci áriu z opery, alebo oratória od skladateľa 17.-18. storočia, áriu z opery

skladateľa 19. storočia a áriu z opery, alebo oratória od súčasného skladateľa. V treťom kole musia finalisti vystúpiť na pódiu sofijskej opery. Prítom nesmú predniesť áriu z „finálových“ opier v predchádzajúcich kolách. Porota si v treťom kole z ponuknutých úloh vyberie. Súťaž sleduje medzinárodnú porota, zložená zo svetových vokálnych pedagógov a aktívnych umelcov — či už spevákov, dirigentov, alebo režisérov. Súťaží sa v dvoch kategóriach — muži a ženy, na výše sa udeľuje „Veľká cena Sofie“ absolútnemu víťazovi súťaže. — r-

Schönbergovská premiéra v Drážďanoch

Neues Deutschland priniesli v júni t. r. zaujímavý článok z pera Hansjürgena Schaefera, ktorý sa podrobnejšie zaobráňa nielen úspešným naštudovaním nedokončenej opery Arnolda Schönberga „Mojžiš a Áron“ v Drážďanoch, ale sa i zamýšľa nad spoločenskými a filozofickými aspektami vzniku tejto opery. Prinášame výňatok z obsiahlejšieho článku.

Ste výročie od narodenia Arnolda Schönberga, ktoré bolo v minulom roku, dalo i muzikológom NDR podnet k prehodnoteniu prínosu tohto skladateľa. Pri tej príležitosti bola v Lipsku dvojdňová konferencia o Arnolovi Schönbergovi. Diskusia poukázala na niekoľko momentov: Burzóazny svet, ku ktorému Schönberg patril, vyzdvihol tohto autora ako Herosa novej hudby a tým ho oddialil od skutočnosti. Vtedajšia spoločnosť sa pokúsila redukovať Schönbergovu prínos len na revolučný čin v oblasti spracovania hudobnej materie a vedome nebrala zreteľ na jeho snaženie, ktoré

Reiner Goldberg (Áron) a Werner Haseleu (Mojžiš) v dráždanskej inscenácii Schönbergovej opery.

môžno nazvať „výkrikom tých, ktorí prežívajú osud ľudstva, nezmierňujú sa s ním, ale analyzujú ho a strmľajú sa vrhnú priamo do prúdu s jediným cieľom — aby pochopili systém a konštrukciu sveta.“ Podnetom k rozdiskutovaniu celého radu problémov bolo prvé predvedenie nedokončenej opery Schönberga — Mojžiš a Áron — vo Veľkom dome Dráždanského štátneho divadla. Libreto si zostavil sám autor na základe starozákonnej knihy Mojžišovej (Exodus). Podoba Mojžiša a Árona v režii Harry Kupfera presvedčivo podčiarkla práve filozoficko-historické momenty diela. Schönberg sa v nom — na základe biblického podobenstva — dotýka osvieteniských princípov, rezonujúcich i v dnešnom svete. Oslobodenie biblického hebrejského národa vnučuje myšlienky o oslobodení ľudstva od potláčania a otroctva. Nezabúdajme, že Schönbergova opera vznikala začiatkom tridsiatych rokov — v čase nástupu fašizmu. V diele dominuje protirečenie medzi touto základnou ideou, reprezentovanou Mojžišom a hľadaním reálnych možností na jej uskutočnenie, ktorých reprezentantom je Áron.

V Dráždanoch predvedli len dokončené dve dejstvá, končiace zúfalým nárekom Mojžiša na konci druhého dejstva „O slovo, slovo, ty mi chýbaš!“ (Tretie dejstvo nie je dokončené). Práve žalospev Mojžiša sa

stať symbolom protirečenia medzi humanistickým ideálom a nehumánou neskoro — kapitalistickou spoločnosťou. 30. rokov nášho storočia — dilemou neriešiťefnosti ideálov a skutočnosti. Tento rozpor je však nielen obrazom doby, ale i umelca, ktorý nemal do státok možnosti a sily premeniť pokrokové myšlenie na čin. Dráždanské predstavenie náročného a mimoriadne fažkého diela naštudovalo po hudobnej stránke Siegfried Kurz. Expresívna, konštruktívna a hustá sadzba Schönbergovej hudobnej reči bola interpretovaná s prenikavou a imponantou kresbou. Státny operný zbor, ktorý viedie Franz Peter Müller — Sybel sa doslova prekonával po stránke hlasovej aj hereckej. Freskovitá javisková dekorácia bola od Reinharda Zimmermannu. Rôzne mal už spomínaný Harry Kupfer, ktorý má najväčšiu zásluhu na vydarenom umeleckom diele. Schönbergova vzrušené monology i zbory vyžadovali maximálne premyšlenie javiskovej akcie, aby výsledný efekt bol silný aj v hereckej účinosti. Nezabudnutelný je i chýrny tanec okolo „zlatého tefata“. Z predstaviteľov spievali i hrali imponujúco pôsobivý Werner Haseleu ako Mojžiš a Reiner Goldberg ako Áron. Hoci posledne menovaný neboli až tak hlasovo suverénny, presvedčil v hereckej akcii. Touto inscenáciou vytvoril dráždanský operný súbor jednu zo svojich profilových inscenácií.

(Preložila: E. Staneková)

Na prahu osláv svojich deväťdesiatichpiatich narodenín (nar. 25. augusta 1880 v Grazi) zomrel známy rakúsky skladateľ Robert STOLZ. Po hudobných štúdiach u otca, vo Viedni u R. Fuchs a v Berline u E. Humperdincka 12 rokov pôsobil na poste kapelnika v Theater an der Wien. Ako hostujúci dirigent stal sa známy po celej Európe. V r. 1938 emigroval do USA, žil v New Yorku a v

Hollywoode, v r. 1950 sa znova vrátil do Viedne. Robert Stolz patril medzi skladateľov, ktorí pokračovali (a s úspechom rozvíjali) v tradícii viedenskej operety. Počas scénických hudobných — a takmer stoviek hudieb k filmom — prestavili ho najmä skoro tri desiatky operetných opusov, z ktorých nejeden je podnes známy a obľúbený.

X. medzinárodný hudobný festival v Brne bude pod heslom „Hudba pokroku a mieru“ (26. 9. — 5. 10.). Výber interpretov sa orientuje na umelcov zo socialistických štátov. Príde 1208 účinkujúcich z 9 štátov. Témou hudobno-vedeckého kolokvia v rámci festivalu bude — hudobné dielo, jeho ideo-vá a spoločenská podstata a estetická hodnota.

V. ČECH

Zo zahraničia

Luigi Nono sa po rokoch vracia k niektorým kantátovým skladbám a mení ich inštrumentáciu v snahe o zjednodušenie hudobnej reči. Jeho cieľom je, aby sa skladby stali duchovným majetkom čo najväčšieho počtu ľudí.

mä v oblasti javiskovej tvorby. Nedávno sa do NDR — pri príležitosti Dňa bulharskej divadelnej tvorby — dostalo jeho dielo Albenia. Je to dráma z dedinského prostredia. V Erfurte naštudovali zase Chadžijevovo operné dielo Majstri.

Benjamin Britten má okrem celého radu známych opusov aj zaujímavú komornú operu „Potok rackov“. Dielo patrí k Brittenovým „mistériám“. Prvý raz ho naštudovali v Ulme.

Nie je to tak dávno, čo Literaturnaja gazeta prienesla rozhovor sovietskeho operného režiséra Borisa Pokrovského so speváčkou Ielenou Obrazcovovou. Pokrovský sa odvoláva na 200-ročnú tradíciu Veľkého divadla a jednoznačne pre-sadzuje národnú repertoárovú liniu, ktorá „nemá brat ohľad na záujem spevákov“. Obrazcovová sa naproti tomu jasne vyjadruje za rozšírenie repertoáru Veľkého divadla.

Ielena Obrazcovová získa naďavno na medzinárodnom festivale v Barcelone titul „nejlepšia Carmen na svete“. Prehliadky, ktoré usporiadali z príležitosti Biennale v roku 1988.

Estónsky hudobný skladateľ Eugen Kapp a sovietsky básnik Dmitrij Kedrin (ktorý zomrel v mladom veku r. 1945), sú pôvodcami novej opery o živote a diele malíara Rembrandta. Uviedli ju v meste Tart. Plánuje sa naštudovanie diela na ďalších scénach ZSSR.

Teatro Colon v Buenos Aires dodnes má zaplnené divácke rady záujemcami o prvé juhoamerické naštudovanie Prokofievovej opery Vojna a mier. Dielo tu malo premiéru minulý rok — v španielčine — v dramaticknom budobnom stvárnení dirigenta Rudolfa Vašatu a v režii Karla Jerneka.

K 25. výročiu vzniku NDR boli skomponované tiež hudobno-dramatické diela: „Sabelicovo pokúšenie“ od Rainera Kunada a „Thomas Münzer“ od Paula Kurzba. Prvé dielo objednala Štátne opera v Berline, druhé — Farah — Zemské divadlo v Sasku.

V Štajerskom Hradci uvedli premiéru opery E. Křenka Orfeus a Eurýdika, skomponovanú na text Oskara Kokoschku z r. 1913.

Bulharský skladateľ P. Chadžijev je známy naj-

M. Béjart fascinoval v poslednej dobe dvoma bruselskými baletmi večerními. Oba sa tematicky viažu k Perzii. Kritika vysoko ocenuje prvý večer, nazvaný Golestan. Druhý — Farah — vychádza priamo z perskej hudby. K poslednej baletnej inscenácii si vydral Béjart hudbu Pierria Bouleza „Záhyb“ k záhybu. Je to hudobný portrét Mallařmeho. Inszenačný tvar pôsobí surrealisticky. Podľa kritikov patrí inscenácia k najlepším choreografiam Béjarta.

Jevgenij Nesterenko ako Boris Godunov v inscenácii moskovského Veľkého divadla, s ktorou sa tento súťažný súbor zúčastnil zájazdu do USA. Opera vystúpila v New Yorku a vo Washingtone — s Eugenom Oneginom, Píkovou dámou, Borisom Godunom, s Vojnovou a mier a Hráčom. Balet uviedol Spartaka od Chačaturiana, Adamovu Giselle a Ivana Hrozného s hudbou Prokofjeva. Zájazdu sa zúčastnilo 560 členov divadla.

Snímka: CSTK

Bratislavská výročie slávneho francúzskeho skladateľa Georges Bizeta. K storočiu jedného z najväčších predstaviteľov francúzskej opery 19. storočia, ktorého jubileum zaradila Svetová rada mieru medzi tohtoročné kultúrne jubileá. usporiadal Mestský dom kultúry a rady (spolu s Obvodným kultúrnym a spoločenským strediskom v Bratislave-Karlovej Vsi) slávnostný koncert. V hudobno-liternom pásme, ktoré režíne pripravil Dušan Ropoš, uviedli slovenskí umelci výňatky z tvorby G. Bizeta. V progra-

me vystúpili sólisti opery SND — Ľudmila Smyčková, Ján Sedláček, Juraj Oničenko, sólista baletu SND Juraj Pavlovič Plavník, pri klavíri bol Ján Salay a

v hovorenom sloveňe ťinkovala Eva Mária Chalupová. (Na snímke: J. Sedláček a J. Oničenko.)

-vr-

Snímek:
P. Heringeš

BHS '75

Koncom júna zaregistroval Sekretariát BHS už vyše 2000 objednávok na vstupenky. Najväčší záujem je zatiaľ o festivalové operné predstavenia Bizetovej Carmen, v ktorej budú ako hostia spievať americká mezzosopranistka Joan Grillová a tenorista Andrej Kucharský, o Čajkovského Eugena Onegina so sovietskym spevákom Anatolijom Ponomarenkom. Na obe operné predstavenia bolo už koncom júna rezervovaných 300 vstupeniek, podobne ako na koncert Moskovskej filharmonie. Od 150 do 200 vstupeniek rezervovali si závody, inštitúcie a jednotlivci na koncerty Slovenskej filharmonie (dňa 19. októbra), keď toto teleso bude dirigovať Dmitrij Kitajenko zo ZSSR a sólistom bude argentínsky klavirista Bruno Leonardo Gelber, na koncert Symfonického orchestra Čs. rozhlasu, ktorý bude dirigovať Carlo Zecchi, na koncert Mozarteum Orchester Salzburg a na Večer operných árií, na ktorom bude spievať talianska sopranistka Graziella Scuttiiová. Na ďalších asi pätnásť koncertov v rámci BHS má už sekretariát BHS niekoľko desiatok objednávok.

Jednou z noviniek tohtoročných BHS bude pravidelné denné vydávanie tlačeného festivalového spravodajcu, ktorý budú dostávať aj návštěvníci koncertov. V spravodajcovi budú uverejňovať najnovšie festivalové záujimosti a informácie o programoch i umelcoch vystupujúcich na BHS. Inou novinkou budú tzv. denné programy: návštěvník jedného koncertu nájde v tomto dennom programe informácie o programoch celého dňa, to znamená aj o koncertoch, ktorých sa nemôže zúčastniť, lebo časovo kolidujú s tým, na ktorom sa práve nachádza. Inou prednosťou týchto programov bude, že keď ide návštěvník na dve, či tri podujatia jedného dňa, bude stačiť, keď si kúpi program iba na jednom mieste.

Dňa 8. októbra o 19.30 hod. vystúpil v Koncertnej sieni SF Symfonický orchester FOK Praha a Pražský mužský zbor. Dirigentom koncertu (Rezáč, Martinů, Beethoven) bude Oskar Danon. Tento juhoslovanský dirigent a zbormajster (narodil sa roku 1913 v Sarajevu), pôsobil od roku 1950 v belgradskej opere a filharmonii. V súčasnosti je šéfdirigentom Slovenskej filharmonie v Lubline. Oskar Danon dirigoval významné súťové orchestre v mnohých európskych a zámořských metropoliach.

Na koncerte SOČR, ktorý bude dirigovať Carlo Zecchi, bude jedným zo sólistov taliansky huslista Salvatore Accardo. Ide o mladého umelca (narodil sa roku 1941), ktorý roku 1956 skončil štúdium na konzervatériu v Neapole u L. d'Ambrosia. V štúdiach pokračoval u Y. Astruca na Accademia Chigiana v Sieni, kde v súčasnosti pôsobí ako pedagóg. Je významným viačerom domácich i zahraničných huslových súťaží — napr. r. 1956 v Zeneve, r. 1958 na Paganinovu súťaži. Učinkoval s mnohými významnými dirigentami a orchestrami, nahráva pre firmy DGG a Philips. Roku 1956 získal za nahrávku Viotiho Koncertu č. 22 Grand Prix du Disque. Ako sólista vystupoval na festivaloch v Spolete, Luzerne a Berline. -pk-

Baia Mare zameral repertoár výlučne na diela súčasnej rumunskej tvorby. Slniečko sa orientovalo na súčasnú domácu tvorbu.) Jednostrannosť môže často viac poškodiť...

Nicíciatíva bratislavských politických i kultúrnych činitelov, ktorí podporujú myšlienku rastu a budovania hudobnej kultúry detských speváckych zborov na Slovensku, našla v realizácii Medzinárodných festivalov detských speváckych zborov v Bratislave plné uplatnenie.

E. ČÁRSKA

Keby všetky deti sveta...

(Dokončenie zo 4. str.) umenie vynára sa otázka, či touto cestou majú ísť detské zborov. Ved potrebujú formovať svoj hlas a prejav na ľavu na klasickej domácej i zahraničnej zborovej tvorbe!

Mohli by sme spomenúť ďalej zborov: Zorničku z Bratislav, Odboráriku zo Žiliny, Detský spevácky zbor J. Fučíka z Prahy... Zanechali v Bratislave prialivné ohlasu u odberákov v publike.

Niekoľko organizáčnych priponiek: II. medzinárodný festival predstavil zbor, ktoré sa žiadalo rozdeliť do kategórie mladších a starších pionierov. Nie je predsa možné zaradiť do jednej kategórie detský a doslova mládežnícky zbor. Snáď i zostava repertoáru by mala byť príbližne rovnaká. (Veľmi citlivý bol premyšlený a pripravený repertoár kievského zboru Zvonček, ktorý obsahoval tak dieľa vokálnej polyfónie, skladby súčasnosti i ľudové piesne rodnej krajiny. Dievčenský zbor

KONKURZ

Štátne divadlo v Ostrave vypisuje konkúr na miesto koncertného majstra. Ponuky s uvedením vzdelania a praxe zašlite do konca októbra t. r. na vedenie divadla.

Oznam čitatelom HŽ

Po letnej prestávke výjde nasledujúce 16. číslo HŽ dňa 1. septembra t. r. Pripravujeme v ňom materiály o BHS 1975 a bohaté spravodajstvo z letných hudobných festivalov.

REDAKCIJA

Pražská jar '75

(Dokončenie zo 4. str.)

tanovu sieň takmer do posledného miesta a pripravili náš umelcom ozaj srdcne prostredie. Dvojica koncertov násloho telesa sa svojim výnimocným charakterom, zaujímavou dramaturgikou zostavou a v neposlednom rade i vynikajúcou interpretáciou úrovňou stala akýmsi demonstratívnym aktom česko-slovenskej kultúrnej vzájomnosti a zaradila sa nepochybne medzi vrcholné umelcovské udalosti druhej polovice festivalu. Obe pražské vystúpenia Slovenskej filharmonie boli reprízou abonentných filharmonických koncertov v Bratislave, a tak o nich poverujem len krátko: z prvého koncertu sa najväčšej pozornosti kritiky i publika tešila nedávno premiérovaná a v Prahe so záujmom očakávaná Cikkerova Symfónia 1945, ktorá odznela v známenom nášvitolom studovaní Zdenka Košlera; upútať i netradičné, no technicky suverénne Chomicerovo podanie sólového partu Čajkovského Variácií na rokokovú tému a tiež Košlerova, vo vsetkých zložkách vyvážená kreácia Debussyho Nokturn. Na druhom koncerte dominovalo Slovácko predvedenie Sostakovičovej X. symfónie, s prekvapujúco priaznivým prijatím sa stretol i problematický výkon rakúskeho klavirista Jörga Demusa v Beethovenovom III. klavírom koncerte.

Due Boemi

a Pražské dychové kvinteto vystúpili spoločne na jednom z nedelnych popoludňajších koncertov. Zvukovo zaujímavé, v krajných častiach ironicky vyvýštané III. dychové kvinteto z r. 1969 nedávno zosnulého Lubora Bártu našlo v pražských umelcoch znamenitého interpreta, avšak nasledujúce Mozartovo Kvinteto Es dur, KV 452, ktoré Pražské dychové kvinteto predneslo v spolupráci s klaviristkou Valentinou Kameníkovou, odhalilo niektoré hráčske nedostatky súboru v oblasti dynamiky, frázovania a tvorenia tónu (ktoré by sa v telesi podobných kvalít nemali objavovať!). Renomovaní pražskí dychári tu ostali svojí povesti veľa dlžní a trafil by som si, keby to neznelo tak kacírsky, dokonca vyhlásíť, že členovia nášho — o poznanie mladšieho a neznameniteľného — Bratislavského dychového kvinteta sú k celkovému štýlovému ideálu bližšie, ako ich skúsenie českí kolegovia. Zato právý festivalový zážitok pripravil komorný súbor Due Boemi (basklarinetista Josef Horák a klaviristka Emma Kovárnová), ktorý prednesol melodickú Sonátu pre basklarinet a klavír od Luboša Slouka a Sonátu pre Paula Hindemitha (pôvodne komponovanú pre fagot).

Sviatoslav Richter

sa pražskému obecenstvu predstavil s programom, zostavenným výlučne z Beethovena. O Richterom fenomenálnom pianisticom umení sa toho už povedalo veľa. Sám som bol viackrát svedkom umelcových nezabudnuteľných výkonov, precítil som v jeho podaní mnoho diel klavírnej literatúry, ale taký intenzívny dojem, aký som mal z Richterovej hry v onen festivalový večer (2. júna), si neviem vari ani pripomítať. Poznáme dobre Richterov netradičný vzťah k Beethovenovi, vieme, že viedenský klasik je preň všetkým iným, iba nie muzeálnym artiklom, ktorý stačí „verne“ reprodukovať. Richter ho povýšil na čosi, čo by sa fažkovalo postihom pôvahou hudobno-analytickým pohľadom. Šestdesiatročný umelec, ktorý je na vrchole svojich tvorivých súborov, vyvolal si Beethovenu za prostredníctva svojho duchovného posolstva k ľudom, prostredníctvom jeho hudby rozhodol sa vrátiť k súčasníkovi a vyznať sa zo svojej vásnejšej viery v činorodého človeka. Nedokážem si predstaviť inšpirovanie funkciu interpretáčneho umenia, ako práve táto. Už samotná zosnova monotonematického programu je pre spomenutý Richterov zámer symptomatický. (Sonáta C dur, op. 2, č. 3 Tri bagateli, op. 126, Sonáta B dur, op. 108 „Für das Hammerklavier“.) Po úvodnom diele zo skladateľovo raného obdobia a troch miniatúrach odohral Richter v druhej polovici koncertu nadľudský kolos Sonáty pre Hammerklavier — ako svoju výpoved o človeku našej rozporuplné doby. Priam s asketickou objektivitou sa pridržiaval nového zážihu — a predsa sa pod jeho prstami menil Beethoven v burácajúceho Titana. Génius, podávajúci svoju fascinujúcou hru svedectvo o trávnosti životných hodnôt.

IVAN MARTON

Pražský komorný orchester

predstavil sa na predposlednom komornom koncerte s dirigentom Petrom Vronským. V úvodnej skladbe André Jolivetta (Concertino pre trúbku, klavír a sládkový orchester) sa úspešne uviedli rovnako dirigent s orchestrom, ako i sólisti: trúbkar Miroslav Kejmar a klavirista Stanislav Boguniak. Zaslúžilý umelec Josef Páleníček bol sólistom svojho I. klavírnego koncertu v C v starem slohu Josefa Páleníčka obdivuje predovšetkým ako vynikajúceho klaviristu, a tak aj prednesu vlastného diela dodal patriciálny lesk. V celej kompozícii bolo výrazne cítiť skladateľa-klaviristu. V interpretáčne náročnej, ale vdačnej neoklasickej skladbe Franka

ta, cit pre proporcie — najmä v súčasnej hudbe, zmysel pre rytmickú a farebnú drobnokresbu, ako i veľké plátno — to všetko podporilo skladateľov rukopis.

Dôverne blízkym sa zdá byť pre kvartetu hudobný odkaz L. Janáčka. Dokázali to prečíznu interpretáciu I. sládkového kvarteta, ktoré autor napsal z podnetu Tolstého Kreutzerovej sonáty. Na jednej strane hudba sleduje psychiku hľavného hrdinu — čo je vyjadrené náhlymi kontrastami, na druhej sa tu ozývajú prvky moravského folklóru. Oba tvary sa prelinajú v dokonalej syntéze, tvoriac obsahovú i výrazový zámer, cítivo vyjadrený umelcami z Košíc.

Kvarteto SF z Košíc svojimi výkonom dokumentuje jednoznačný rast. Nie je frázou ak povieš, že je to výsledok skutočne úprimnej lásky k hudbe nadšenia i časťach verejných koncertov posilňujúcich sebavedomie a dodávajúcich odvahu pre ďalšu tvorivú prácu. Nezabúdajme, že členovia súboru pracujú v kvarete popri ľavíku v SF.

E. Č.

Košické kvarteto

Komorné koncerty v Klariskách nadobudli už svoju ustálenú podobu. Sympatickou črtou je, že poskytujú priestor vŕasčinu mladým umelcom — nie len z Bratislav. Dňa 30. júna t. r. tu vystúpilo Kvarteto SF Košice (M. Jirout, I. Rosa, J. Kýška a J. Jánosik). Tento mladý, ambiciozny súbor presiahol umelcovskými výsledkami hranice priemernosti a dnes sa radí k popredným slovenským kvartetám. Dramaturgickú doménu tvorí hudba súčasných autorov. Na poslednom vystúpení v Klariskách uvádzali premiéru II. sládkového kvarteta od V. Bokesa, ktoré autor venoval súboru. Dielo, technicky mimoriadne náročné, farebne a zvukovo nápadité, využíva možnosti sládkových nástrojov kvartetového obsadenia. Je prekané pregnantným rytmom, pričom výrazové možnosti presne diferencujú tri časti skladby. V mladých Košičanoch našiel opus spoľahlivých interpretov. Technická suverenita

HUDOBNÝ ZIVOT — dvojtýždenník. Vydáva Slovkoncert vo Vydavateľstve OBZOR, n. p., ul. Čs. armády 35, 893 36 Bratislava. Vedúci redaktori: dr. Zdenko Nováček, CSc., Ladislav Dóša, Miloš Jurkovič, Alotz Luknář, dr. Michal Palovčík, dr. Gustáv Papč. Miroslav Sulc, Bohumil Trnáčka. Bartolomej Urbanec. Adresa redakcie: Gorkého 17/VI, 893 36 Bratislava, telefón 38234. Administračná: Vydavateľstvo OBZOR, n. p., ul. Čs. armády 35, 893 36 Bratislava. Inzertné oddelenie: Gorkého 17, 893 36 Bratislava. Tlačia Nitrianske tlačiarne, n. p., 949 01 Nitra. Rozšíruje PNS. Ústredná expedičia tlače: administrácia odbornej tlače, Gottwaldovo nám. 48/IV, 805 10 Bratislava. Obchodného odberateľov v zahraničí: SLOVART, n. d. spol., Leningradská ul. č. 11/II, 898 26 Bratislava. Cena jedného výtlačku 2,- Kčs. Neobjednané rukopisy sú nevracané. Indexné číslo: 49215. Registračné číslo: SÚTI 6/10

Stvorenie sveta

Súbor baletu ND v Prahe uviedol premiéru celovečerného baletu mladého leningradského skladateľa A. P. Petrova **Stvorenie sveta**, na motívy Eiffelových karikatúr. Za asistencie zasl. umelkyne J. Manšingrovej choreograficky naštudoval národný umelec M. Kúra, ktorý tentoraz prevzal aj réžiu. Dirigoval L. Simon. Výtvarne spolupracoval prof. E. Hoffman, a. h.

Snaha uplatniť techniku a výraz kresleného filmu (nápad vyšiel od choreografa), priniesla efektívny a efektívny výsledok. Podarilo sa rozvinúť základné vlastnosti kresliarovej poetiky, umocniť myšlienku, ktorá tú buší do svedomia kultúrnych a pokrovových ľudov novou silou. Inscenácia má krehké línie, pôvodnú vzletnosť — plnú radostného optimizmu. Emotívna impresia závojom prikrýva prieskum predstavenia, vnáša sem celistvosť a štýlovú čistotu. Inscenácia vychádza z projekcie známeho kresleného filmu, ktorý niekoľkokrát vstupuje do deja, no po úvode už len ako dekorácia. Veľké belasé plochy, niekoľko bielych mráčkov. Kopček z hliny, niekoľko margarét. Projekcia nasadzuje istý javiskový temporytmus, ktorý si predstavenie udržiava do konca. Začína sa defilé divákom už dobre známych figúrok. Všetky postavy a postavičky tu majú svoj pevný zástoj — sú dynamické vo svojom choreografickom tvare a pružné v akcii. V tomto ohľade možno povedať, že inscenácia znamená ďalší posun ku kvalite. Je to čisté a pútavé predstavenie, ktoré sa prihovára divákom.

Obsadenie prvej aj druhej premiéry má svoje klady. Prvou dominantou príbehu je Pánbožko, ktorý má vernú „filmovú“ podobu. L. Reši ho kreslil decentne, s obdivuhodnou dôslednosťou, ale i šarmom. D. Weisner neostáva tak prísné v choreografii vymedzenej hranici, trocha provokuje svojim huncútstvom, no práve preto je na niektorých miestach zaujímavejší, ba príťaživejší. Diabol P. Žichynca udržiava protiváhu k čulému, neustále zamestnanému Pánbožkovi. Vytvára tú najhudovejšiu, nesmierne „našu“ predstavu čerta, no stačí sa pri všetkom vystrájaní prezentovať ako dobrý tanečník (hoci vyhraneného typu). Žichyncove vtípne nárazy a tanečné vlastnosti (viac charakterového rázu) sa spájajú s textom, ktorý mu dáva choreografia a predloha. Vrhá sa nielen do tanečných variácií, ale priamo do obrazu. Žichyncovi diabol — rovnako ako Adam a Eva — sú ešte stále vo vývoji: Možno čaká, že spolu s predstavením sa budú tieť kreacie veľmi rýchlo vyvíjať — vo formácii i v myšlienkej hľbke. Suverénna Čertica M. Drottnerovej hľadisko fascinovala. Blysla sa perfektnou technikou, ale i schopnosťou dotvoriť si postavu v preľu neobvyklom žánri. Jej pôzy nadobúdajú odrazu ostré kontúry, trbliatujú sa v rytmie grotesky. Variácie a rotácie letia obrazom, akoby za nechávali ohňivú čiaru. Aneta Voleská má s M. Drottnerovou v prejave mno-

„Stvorenie sveta“ očami pražských inscenátorov. Snímka: J. Kadaňka

ho príbežného. Investovala do svojej postavy Čertice toľko, čo Drottnerová a v každom ohľade postavu skvele zvládla. Ak v niečom zaostáva, nuž len v tom, v čom je M. Drottnerová stále nedostatočná — vo fyzických dispozíciah. M. Pešiková — prvá predstaviteľka Evy — patrí technicky k špičkám súboru. Zial, patrí k typom, ktoré sa tažkou a zdlhavou cestou prebojujú v kávraze, u ktorých kreácia dlho ostáva plošná. V. Eve znova naráža na tieto problémky. Prvý raz sa však Pešikovej darí vytvoriť fluidum, ktoré v obraze zasaahuje aj partnerov, dá sa zladiť s ich prejavom. Táto Eva má jemné pastelové farby, je predovšetkým milá a nežná. Eva Zinky Kohoutovej má ľubšiu vnútornú rezonanciu, vrúcnosť a je herecky aktívna. Nezabudnuteľné je — v jej podaní — zrodenie Evy. Hoci končekmi prstov, funkčným využitím pohybov hlavy vyjadri pointu, „vloží sa“ do hudby. Objavujú sa tu však medzery v texte, na niektorých miestach istá bezradnosť. Vlastimil Harapes ako Adam: jeho temperament opäť po čase vybúšil v rozmarnom komickom tvare. Obsiahol tancom naivnú grotesku i filozofujúcu úahu, ktorú nesie vznesené adagio. Skoky a piroty sa vznášajú ako ľudský hlas. Unes myšlienku, sú čisté prítom „harapesovsky“ tvarované. Bohuš Reisner ako Adam prekvapil uchopením role, ktorá môže patríť k lepšej časti jeho repertoáru. Obaja predstaviteľia sú až polárne odlišní. Reisnerov Adam je mäkkší, snáď trocha väčnejší a rozhodne neudáva tón (možno sa pri svojskom a pomerne výraznom prejave Z. Kohoutovej trocha stráca). Veflavrné sú postavičky nebeských obyvateľov, medzi ktorými v prejave víťazí H. Vláčilová a K. Ešlérová.

Premiéra **Stvorenia sveta** je v svojej oblasti ďalším smelým a vydaným pokusom. Navyše je to nielen skvelý nápad, ale i spoločensky silne angažované tanečné divadlo.

ALENA IZOVÁ

Piešťanský festival

Jubilejný Piešťanský festival sa koná už po dvadsaťtyráta. Prinesieme o ňom podrobnejšie fotografické a písomné svedectvo v nasledujúcom čísle HZ. Zatiaľ aspoň súmka amerického pianista Eduarda Auera, ktorý vystúpil 24. júla t. r. s dielami Mozarta, Brahmsa, Chopina a Debussyho. Sovietsky skladateľ a dirigent Aram Chačaturian viedol Slovenskú filharmoniu na koncerte dňa 3. júla t. r. Na programe boli iba diela tohto národného umelca ZSSR: II. symfónia, Koncert pre husle a orchester z r. 1941 a tance z baletu Gaján. Sólistom bol mladý slovenský umelec — huslista Jack Martin Händler, žiak nedávno zosnulého Davida Oistracha. Takmer trojhodinový koncert — pred vreplneným hľadiskom — v Koncertnej sieni Slovan mal vďačné publikum. Jedinečná atmosféra Piešťan (so scenériom letných parkov a s výstavou plastík v exteriéri) sa teda ponáhľala napĺňa druhou desiatkou rokov, v ktorých zaznieva hudba...

Snímka: Z. Mináčová

XII. medzinárodný televízny festival

Hudba v zvláštnej kategórii

Glenn Gould očaril divákov jedinečným pianistickým umením. Hviezda, ktorá dobrovoľne odišla z koncertných pódií...

(Dokončenie z 1. str.)
raz (okrem oblasti dramatickej) zaradili do súťažnej prehliadky tiež kategóriu hudobných programov

V týždni od 11. do 18. júna t. r. v Smetanovej sieni pražského Obecného domu v oblasti televíznych hudobných programov uvedli celkom 18 príspievkov, na ktorých sa — okrem socialistických a kapitalistických krajín — podieľali aj rozvojové krajiny. Je zjavné, že dnešná televízna tvorba sa neuspokojuje iba s televíznym prepisom tradičných foriem (napr. inscenácie opier, alebo baletov), ale hľadajú špecifický a osobitý výraz, adekvátny práve televízemu poňatiu. Väčšina súťažných príspievkov už bola nakrútená až vo farebnej verzii.

Tretí sme sa tu s tradične spracovanými i s experimentálnymi príspievkami, ktorých vysoká myšlienková náročnosť čiastočne eliminuje okruh potenciálnych divákov. Tým však nemôžeme povedať, že by aj tento avantgardný smer produkcie nemal svoje oponentenie a svojich prívržencov. Napäť: prináša nové podnety — i keď nie vždy merateľné s ostatnými programami. Medzi ne patril napr. západonemecký film o vzájomnom prelínani klasickej hudby s rockom. Tento ojedineľný a zaujímavý sujet však nakoniec ustúpil do pozadia pred nedokonalým hudobným spracovaním, príliš naivnou interpretáciou, ale aj pred celkovým poňatím, ktoré stratilo umeleckú bázu a stalo sa vyslovene komerčným brakom. V tomto smere tak trochu sklamal aj príspievok bulharskej televízie, ktorá sa snažila vzájomne konfrontovať Ravelovu úpravu Musorgského Kartiniek s moderným aranžmánom.

Na druhej strane je však treba upozorniť na také experimentálne programy, ktoré majú bezspornu vnútornú myšlienku a ktorých spracovanie splňa všetky požiadavky umelecké i technické. Medzi ne patril západonemecký program mnichovského štúdia pod názvom „Proximites“. Televízne pôsobivou formou zoznámil s americkou baletnou skupinou „Murray Louis Dance Company“, ktorá svojím osobitným choreografickým spracovaním klasickej hudby — v tomto prípade Brahmsovej (orchestrálnej) Serenády a mol, op. 16 — nás zoznamuje s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné technické zvládnutie, predovšetkým však radost a tvorivý zápal sú hlavnými činiteľmi tejto skutočne struhujúcej modernej choreografie.

Štúdia zoznámilo s novými možnosťami baletného pochopenia hudby. Bohatstvo baletných figúr, perfektné techn